6.SINIF 3. ÜNİTE ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

SOSYAL BİLGİLER

Bu kitapçık ELAZIĞ Ölçme Değerlendirme Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

1. **Aşağıda yer alan haritayı inceleyerek soruları cevaplayınız.**

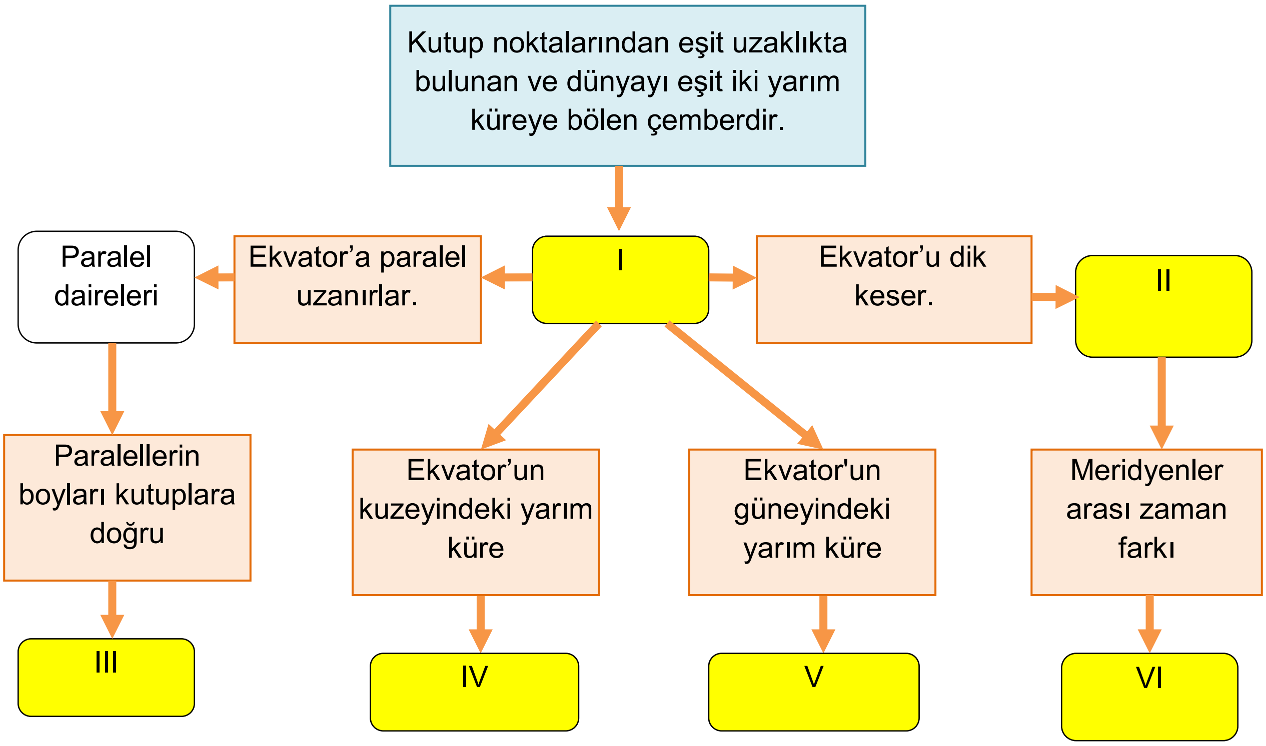
1- Türkiye'nin matematik konumunu yazınız.

2- Yaklaşık 38°- 39° Kuzey paralelleri ile 35°- 36° Doğu meridyenleri arasında bulunan şehrimizi yazınız.

3- Van Gölü'nün yaklaşık matematik konumunu yazınız.

4- Yaşadığınız şehrin yaklaşık matematik konumunu belirleyerek aşağıya yazınız.

2. **Kavram haritasında numaralandırılarak verilen yerleri uygun bir şekilde doldurunuz.**

3. **Verilen iklimlerin özelliklerini tabloda boş bırakılan yerlere yazınız.**

	Etkili olduğu yerler	Hakim bitki örtüsü	Yetiştirilen başlıca ürünler	Giyim üzerindeki etkisi
Akdeniz iklimi				
Ekvatoral iklim				
Kutup iklimi				
Muson iklimi				

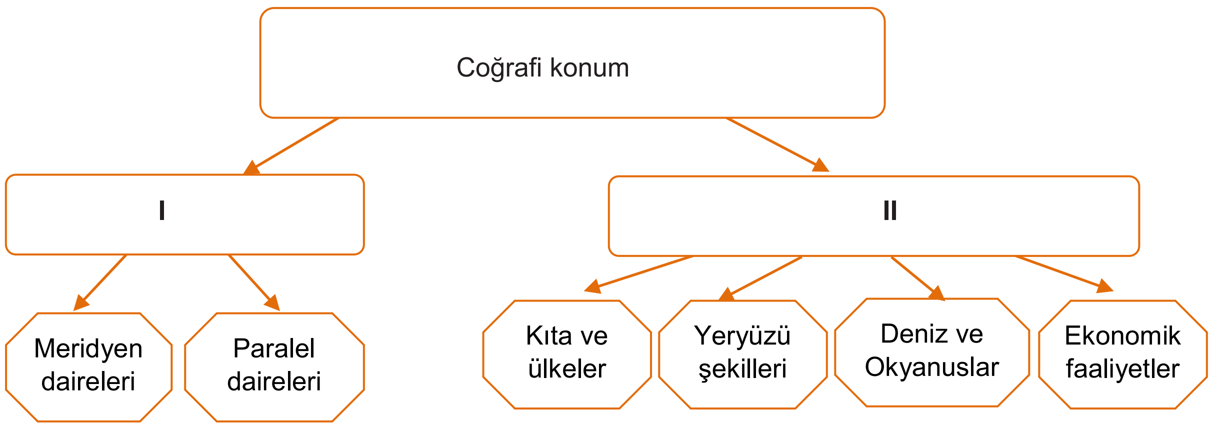
4. **Aşağıda paralel ve meridyenlere ait özellikler verilmiştir. Bu özelliklerin hangi gruba ait olduğunu belirtiniz.**

	Paralel	Meridyen
Ekvator'u dik kesen yarım çemberlerdir.		
Doğu batı doğrultusunda uzanırlar.		
Türkiye'nin en kuzeyi ile en güneyi arasında 6 tane vardır.		
Çevre uzunlukları kutuplardan Ekvator'a doğru uzar.		
Aralarındaki mesafe farkı her yerde aynıdır.		
Kuzey ve güneye gidildikçe dereceleri büyür.		
180 Doğu Yarım Küre'de 180 Batı Yarım Küre'de olmak üzere toplam 360 tanedir.		
Ekvator'dan kutuplara doğru aralarındaki mesafe daralır.		
90 Güney Yarım Küre'de, 90 Kuzey Yarım Küre'de olmak üzere toplam 180 tanedir.		
Ekvator'dan kutuplara doğru boyları küçülür.		
Aralarındaki zaman farkı 4 dakikadır.		
Ekvator'dan kutuplara doğru boyları küçülür. Kutuplarda nokta şeklini alır.		
Başlangıcı Londra'nın Greenwich gözlemevinden geçer.		
Başlangıcı ve en büyüğü Ekvator'dur.		
Kutup noktalarında birleşirler.		
Türkiye'nin en doğusu ile en batısı arasında 19 tane vardır.		

5. Aşağıda verilen eşleştirme tablosundaki boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

	İklim	Özellikleri
1	Karadeniz iklimi	
2		Yazlar sıcak ve kurak kışlar ise ılık ve yağışlıdır. En fazla yağış kış mevsiminde düşer.
3	Ekvatoral iklim	
4		Hindistan ve çevresinde görülen iklimdir. Yaz mevsimi bol yağışlıdır. Yağışlar sel baskınlarına neden olmaktadır.
5	Kutup iklimi	

6. Aşağıdaki verilen tabloda I ve II ile numaralandırılan yerleri uygun şekilde doldurunuz.

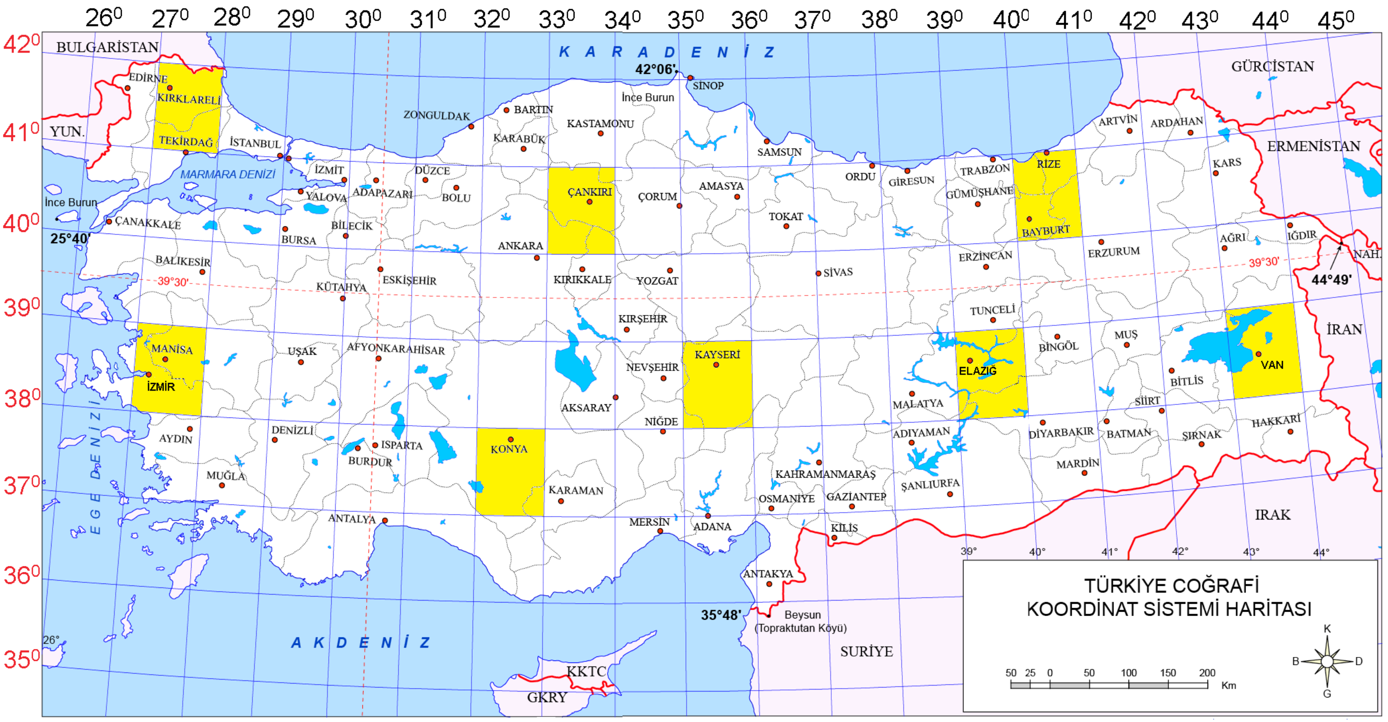
7. **Aşağıda verilen kavramları ilgili oldukları tanımlarla eşleştiriniz.**

No	Kavram		Tanım
1	Ekvator		Yer ekseninin, Dünya'mızı delip geçtiği varsayılan noktanın kuzeyde olan kısmına denir.
2	Paralel		Dünya'yı Doğu ve Batı Yarım Küre olmak üzere iki eşit parçaya bölen Başlangıç Meridyeni'ne verilen addır.
3	Meridyen		Yer ekseninin, Dünya'mızı delip geçtiği varsayılan noktanın güneyde olan kısmına denir.
4	Grinviç (Greenwich)		Kıtalar içerisinde en büyük olanıdır.
5	Hint		Dünya üzerindeki okyanusların en küçüğüdür.
6	Kuzey Kutup Noktası		Paralelleri dik olarak kesen ve Kutup noktalarında birleşen yarım dairelere denir.
7	Güney Kutup Noktası		Dünya'nın kutuplardan basık, Ekvator'dan şişkince olan kendine has şekline denir.
8	Okyanus		Kutup noktalarından eşit uzaklıkta bulunan ve Dünya'yı iki eşit yarım küreye ayıran daireye verilen addır.
9	Asya		Kendine bağlı yakın adalarla birlikte etrafı deniz ve okyanuslarla çevrili olan kara parçalarına denir.
10	Kıta		Kıtalar arasındaki büyük çukurları dolduran geniş ve derin su kütlelerine denir.
11	Geoid		Ekvator'a paralel olarak birer derece aralıklarla çizilen dairelere denir.
12	Ada		Dört tarafı sularla kaplı kara parçasına denir.

8. Aşağıdaki tabloda verilen özellikler hangi iklim özellikleri ile ilgiliyse karşılarındaki boşluklara ilgili iklimi yazınız. (Ekvatoral, Muson, Kutup)

	Özellikler	İlgili olduğu iklim
1	Yaz mevsiminde Hint Okyanusu'ndan gelen rüzgarlar bol yağışa neden olur. Yetişme döneminde yüksek nem isteyen çay üretimi yaygındır.	
2	Yıl boyunca havanın sıcak ve nemli olması insanları bunalttığından yerleşim yerleri olarak yüksek yerler tercih edilir.	
3	Burada gündüz havalar çok soğuk olur. Yıl boyu sıcaklık 0^0 C'nin altındadır.	
4	Yıl boyunca yaz mevsimi yaşanır. Metrelerce yükseklikteki ağaçlardan oluşan yağmur ormanları bulunur.	
5	Soğuk olmasından dolayı sürekli kalın giysiler giyilir. Balıkçılık en önemli geçim kaynağıdır.	
6	Yaz ayları sürekli yağışlı geçer. Bölge halkının temel geçim kaynağı pirinç tarımıdır.	
7	Yaşam soğukla mücadeleyle geçer. Soğuktan korunmak için kalın giysiler ve kürkler giyerler. Buralarda tarım yapılamadığı için ihtiyaçlarını başka ülkelerden karşılarlar.	
8	Kış mevsimi kurak geçer. Yağışların büyük çoğunluğu yaz mevsiminde düşer. Yağışlar zaman zaman sel felaketlerine sebep olmakta ve hayatı olumsuz etkilemektedir.	
9	Bol ve düzenli yağışlar sonucu yağmur ormanları oluşmuştur. İhtiyaçlarının büyük bir bölümünü ormanlardan karşıladıkları için ormanlar onlar için çok değerlidir.	
10	Sıcaklık ve nemin yüksek olduğu bu yerde ince elbiseler giyilir. Evlerini suyla temasını kesmek için yere çaktıkları kütükler üzerine inşa etmektedirler.	

9. Aşağıda Türkiye'nin koordinatlarını gösteren bir harita verilmiştir.

Haritadan yararlanarak şehirlerin bulunduğu boyalı alanın koordinatlarını yazınız.

	TEKİRDAĞ	KAYSERİ	ÇANKIRI	ELAZIĞ
KUZEY PARALELLERİ				
DOĞU MERİDYENLERİ				

	İZMİR	VAN	KONYA	BAYBURT
KUZEY PARALELLERİ				
DOĞU MERİDYENLERİ				

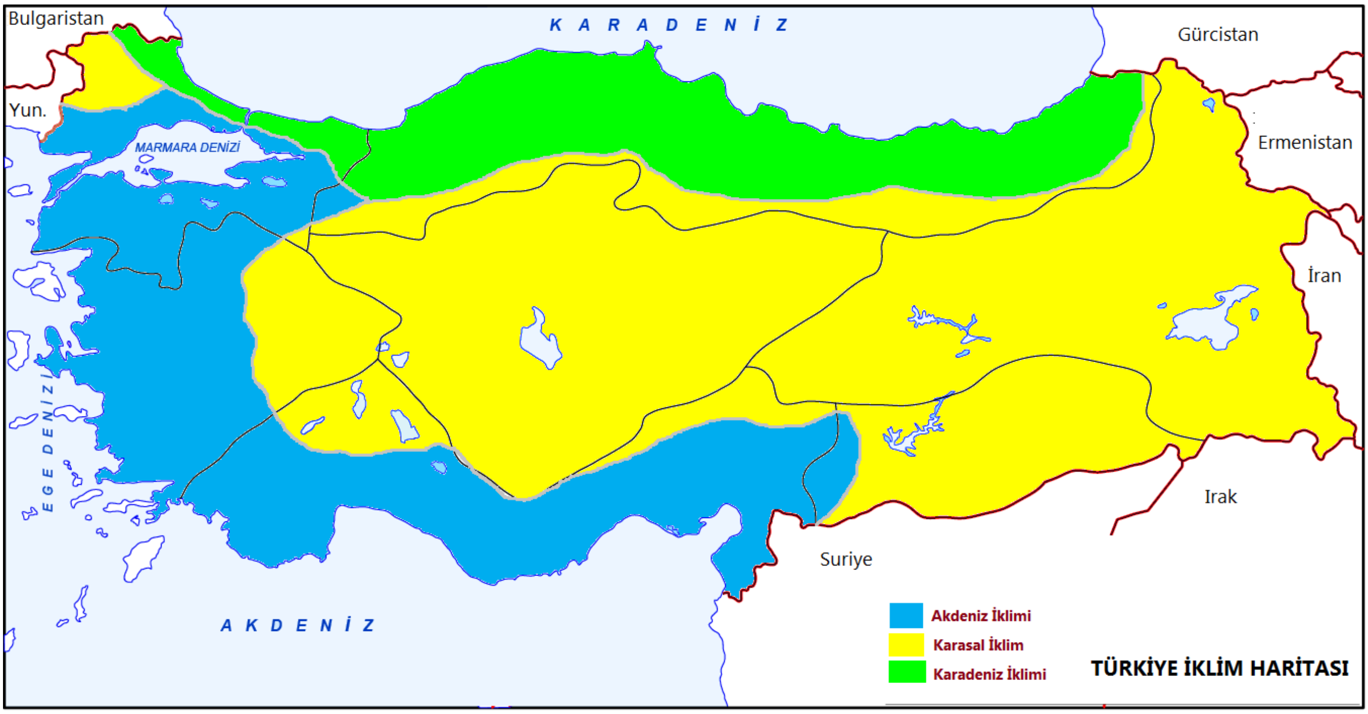
10.

Yukarıda verilen şekle göre aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

1- Deniz seviyesine yakın yerde sıcaklık daha ………………….
2- Yükselti arttıkça sıcaklık ………………..
3- Yükseğe çıktıkça sıcaklık her …………… metrede 1^0C …………….
4- Yükselti ile ………….............….. ters orantılıdır.

11. Aşağıda Türkiye'nin iklim haritası verilmiştir.

Verilen haritaya göre aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

1- Karadeniz iklimi ……………………………………….. kıyılarında etkilidir.
2- Türkiye'de yayılma alanı en fazla olan iklim tipi ……….........………. iklimdir.
3- ……………………….........................……………......... kıyı kesimlerinde Akdeniz iklimi görülür.
4- Türkiye'de ………………….. farklı iklim tipi görülür.
5- İklim çeşitliliği en fazla olan bölgemiz ……………………..................…………

12. **Türkiye'de görülen iklim çeşitlerini çantalarında taşıyan avcılar oklarıyla iklimlerin özelliklerine isabet ettirerek çantalarına koyacaklardır. Buna göre avcılar hangi numaralara isabet ettirmişlerdir? Boş kutucuklara yazınız.**

Karasal

Akdeniz

Karadeniz

1 Bitki örtüsü bozkırdır.

2 En fazla yağış kış aylarında düşer.

3 Her mevsim yağışlıdır.

4 Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlı geçer.

5 Yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsimi ılık ve yağışlı geçer.

6 Yazların serin, kışların ılık geçtiği iklimdir.

7 Yağışların çoğunluğu ilkbahar mevsiminde düşer.

8 Doğal bitki örtüsü makidir.

9 Tabii bitki örtüsü ormandır.

10 Yağışlar konveksiyonel yağış şeklindedir.

11 Yıllık sıcaklık ortalaması 18 – 20 ^{0}C civarındadır.

12 Yaz kuraklığı isteyen tarım ürünleri yetişme imkanı bulmaz.

13. **Ülkemizde iklimi etkileyen faktörleri ilgili oldukları alanlarla eşleştiriniz.**

		Enlem	Yükselti	Denizellik-Karasallık	Hakim rüzgar	Bakı
1	Yeryüzünde sıcaklığın, güneş ışınlarının geliş açısına bağlı olarak Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe düşmesi					
2	Deniz kenarındaki Antalya'da kış aylarının ılık geçmesi					
3	Sıcak, ılıman ve soğuk olmak üzere üç büyük iklim kuşağı oluşması					
4	Türkiye'de sıcaklığın batıdan doğuya azalması					
5	Karaların çabuk ısınıp çabuk soğuması					
6	Yüksek kesimlerde kalıcı karların görülmesi					
7	Kuzey Yarım Küre'deki dağların güney yamaçları ile Güney Yarım Küre'deki dağların kuzey yamaçlarının Güneş'e dönük olmalarından dolayı daha çok ısınması					
8	Kutuplardan Ekvator'a doğru esen rüzgârların soğuk, Ekvator'dan kutuplara doğru esen rüzgârların ise sıcak esmesi					
9	Türkiye'de ev almak isteyenlerin genellikle güneye bakan daireleri tercih etmesi					
10	Türkiye'de kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi, güneyden esen rüzgârların sıcaklığı yükseltmesi					

14. Haritada bazı şehirlerimiz verilmiştir. Aşağıda boş bırakılan yerlere haritadaki şehirleri uygun bir şekilde yerleştiriniz.

1- Yeraltı kaynaklarından dolayı nüfusu artan şehirlerimiz		
2- Tarımsal faaliyetlerden dolayı mevsimlik göç alan şehirlerimiz		
3- Sanayi faaliyetleri yoğun olduğu için nüfusu yoğun olan şehirlerimiz		
4- Turizmden dolayı yaz aylarında nüfus yoğunluğu artan şehirlerimiz		

15. Aşağıdaki tabloda ülkemizle ilgili bazı özellikler verilmiştir. Bu özellikler neyin sebepleridir? Yazınız.

?

1. Üç tarafının denizle çevrili olması

2. Yükseltisinin fazla olması

3. Ilıman kuşakta yer alması

4. Yer şekillerinin çeşitlilik göstermesi

5. Dağların uzanış yönü

16. Aşağıda verilen soruların cevaplarını bulmacada bularak işaretleyiniz.

A	Y	M	A	A	E	K	Ö	R	F	E	Z	A	V	İ	D	A
C	Y	E	R	K	N	Z	K	E	S	E	R	L	Y	L	A	Ş
P	A	R	A	L	E	L	E	K	I	T	A	A	A	M	Ğ	B
B	A	İ	M	Ö	A	T	K	A	Y	A	Ç	T	R	İ	İ	E
D	F	D	T	J	M	K	A	R	A	S	A	L	I	K	Ş	Ş
O	K	Y	A	N	U	S	R	A	Y	K	A	A	M	A	K	E
V	R	E	Y	A	S	K	E	D	D	E	K	V	A	T	O	R
A	A	N	P	A	O	İ	T	E	I	R	D	A	D	M	Y	İ
A	D	N	L	Y	N	L	A	N	A	D	E	R	A	A	O	R
B	İ	L	A	N	Ç	O	D	İ	R	İ	N	E	L	N	L	M
C	K	U	T	U	P	H	A	Z	İ	N	İ	L	V	A	D	İ
A	S	T	O	R	O	S	D	E	N	İ	Z	K	A	Y	A	K

- Birer derecelik açılarla çizilen doğudan batıya uzanan hayali çizgilerdir.
- Tarım, sanayi, ulaşım, turizm, nüfus, yerleşme ve kentleşme gibi insan faaliyetlerini inceleyen coğrafya dalıdır.
- Bir kutup noktasından başlayarak diğer kutup noktasında sona eren, ekvator ve paralel dairelerini dik kesen yarım çemberlerdir.
- Etrafı deniz ve okyanuslarla çevrili büyük kara parçasıdır.
- Kutup noktalarına eşit uzaklıkta olan en büyük çemberdir.
- Denizin, karanın içine doğru sokulduğu büyük girintilerdir.
- Denizin, karanın içine doğru sokulduğu küçük girintilerdir.
- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçen ve bitki örtüsü bozkır olan iklimdir.
- Yazlar bol yağışlı, kışlar kurak geçen, en önemli geçim kaynağı tarım ve özellikle çeltik tarımı (pirinç) olan, sel baskınları çok yaşanan Dünyadaki iklim tipidir.
- Kıtalar tarafından birbirinden ayrılan büyük su kütleleridir.
- Çevresine göre yüksekte kalan, tabandan zirveye doğru yamaçları eğimli yeryüzü şekilidir.
- En fazla yağışın sonbahar mevsiminde düştüğü iklimdir.
- Akarsular tarafından yarılmış yüksek ve geniş düzlüklerdir.
- Akarsuların oluşturduğu "V" şeklindeki uzun oluklardır.
- Çevresine göre alçakta olan geniş düzlüklerdir.
- Üç tarafı sularla çevrili kara parçasıdır.
- Ulaşım aracı olarak köpeklerin çektiği kızakların kullanıldığı iklimdir.
- Yazları sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı geçen iklimdir.

17. Aşağıdaki Türkiye fiziki haritasında bazı şehirler verilmiştir.

Verilen şehirlerin ortalama yükseltisine göre alçaktan yükseğe doğru sıralanışını yazınız.

1. ____________________

2. ____________________

3. ____________________

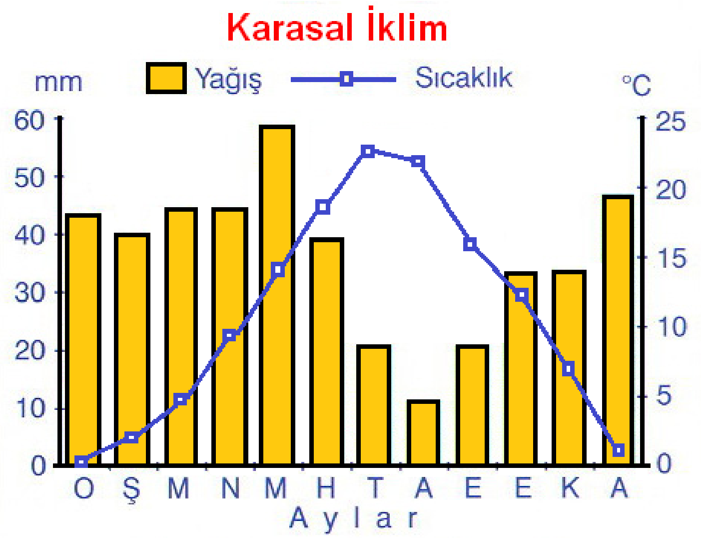
4. ____________________

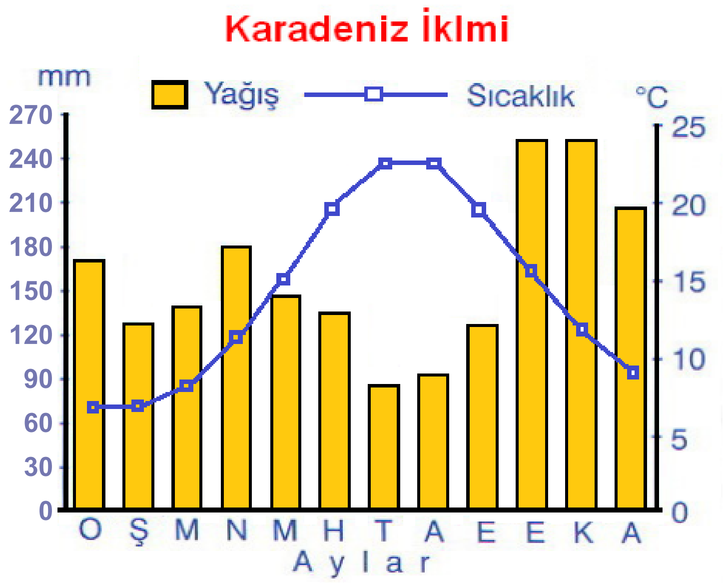
5. ____________________

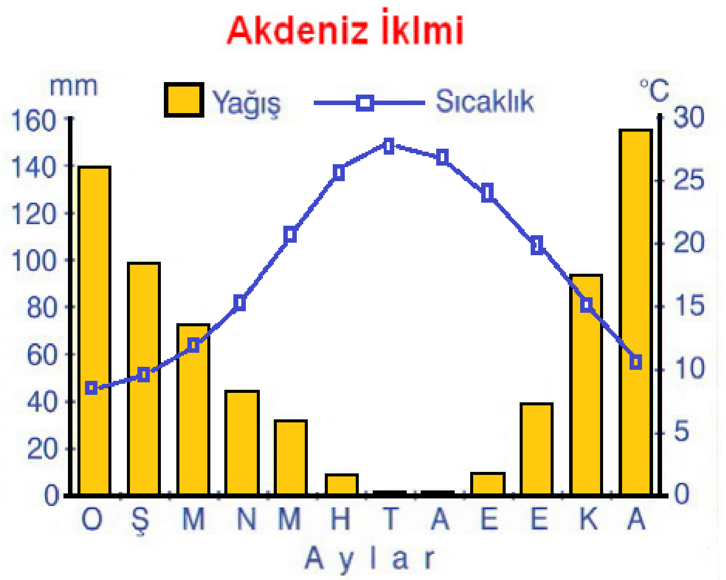
18. **Aşağıdaki tabloda verilen özelliklerin ülkemizdeki ulaşıma olumlu veya olumsuz etkilerini ilgili kutucuklara işaretleyiniz.**

Olumlu	Ülkemizdeki ulaşıma etkisi	Olumsuz
	Yer şekillerinin engebeli olması	
	Ege Bölgesi'nde dağların kıyıya dik uzanması	
	Akdeniz ve Karadeniz Bölgelerinde dağların kıyıya paralel uzanması	
	İç Anadolu Bölgesi'nin iç kesimlerinin düzlük alanlardan oluşması	
	Marmara Bölgesi'nde İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının olması	

19. **Aşağıda Türkiye'de görülen iklimlere ait grafikler ve iklim özelliklerinden yararlanarak ilgili iklim türünü tabloda verilen boşluklara uygun şekilde yazınız.**

İklim Özelliği	İklim Türü
Yazlar sıcak ve kuraktır. Kışları ise ılıktır.	
Bitki örtüsü bozkır olan iklimdir.	
Her mevsim yağışlıdır, en çok sonbaharda yağış görülür.	
Bitki örtüsü her mevsim yeşil kalabilen kısa bodur ağaçlardan oluşan makidir.	
En çok yağışı ilkbahar mevsiminde alan iklimdir.	
Kış mevsimi ılık geçer. Seracılık yapılır ve turunçgiller yetiştirilir.	
Yaz mevsiminin en kurak geçtiği iklimdir.	
En fazla yağışın kış mevsiminde düştüğü iklimdir.	
Nisan ayında yağışın 180 mm olduğu iklimdir.	
Yağış miktarı çok olduğu için bitki örtüsü ormandır.	
Yaz mevsimi en sıcak geçen iklimdir.	
Derelerinde yıl boyunca suyun aktığı ve kurumadığı iklim türüdür.	
Yıllık sıcaklık farkının en fazla olduğu iklimdir.	
En sert kışların görüldüğü iklimdir.	
En fazla yağışın sonbahar mevsiminde düştüğü iklimdir.	

20. **Aşağıda iklimin insan yaşamına etkisi ile ilgili görseller verilmiştir. Görsellerde belirtilen iklimlerin insan yaşamını hangi alanlarda etkilediğini görsellerin altındaki kutucuklara yazınız.**

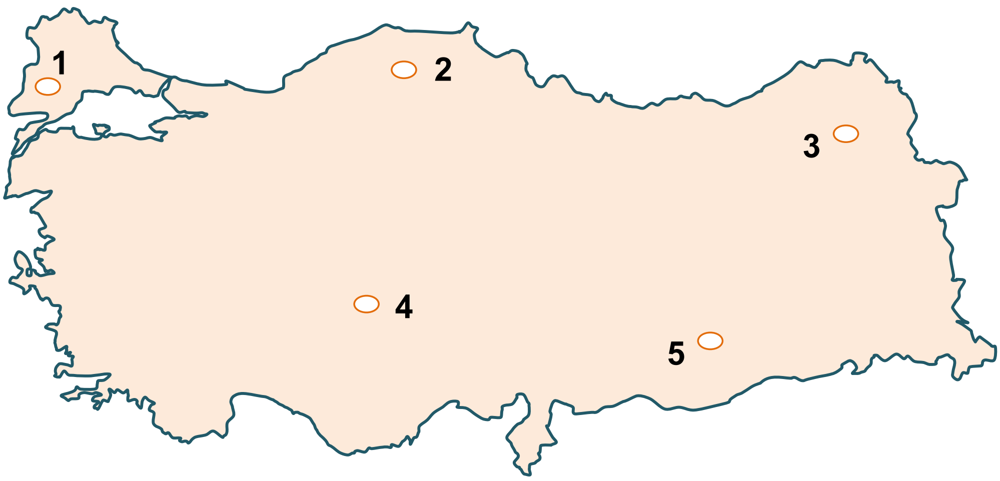

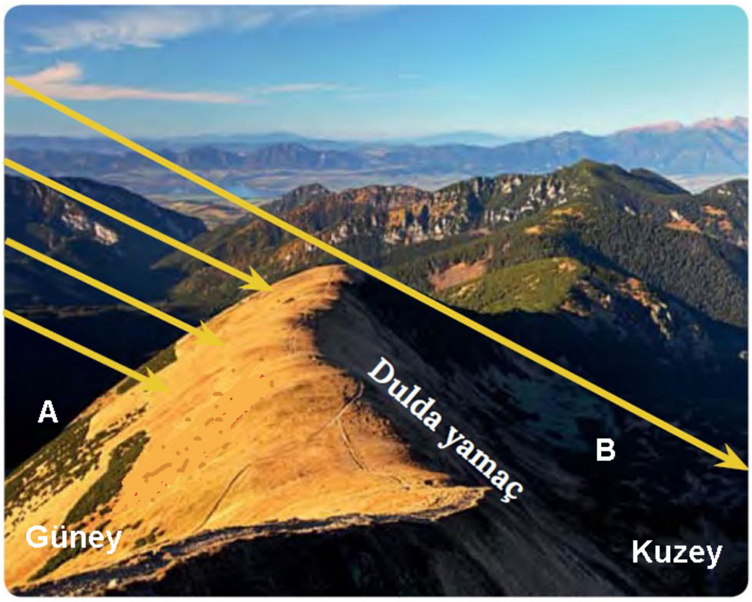
21. Aşağıda Türkiye haritasında numaralarla gösterilen yerlere sanayi tesisleri kurulacaktır.

Sanayi tesislerinin hammaddesi kurulduğu bölgeden karşılanacağına göre sanayi tesislerini haritada numaralandırılan yerlerle uygun şekilde eşleştiriniz.

( ) Orman ürünleri sanayisi
( ) Ayçiçek yağı fabrikası
( ) Dokuma fabrikası
( ) Süt ve süt ürünleri sanayisi
( ) Makarna fabrikası

22. Aşağıdaki görüntüye göre verilen soruları cevaplayınız.

1- İklimi etkileyen hangi faktör verilmiştir?

2- Hangi yamaç daha sıcaktır?

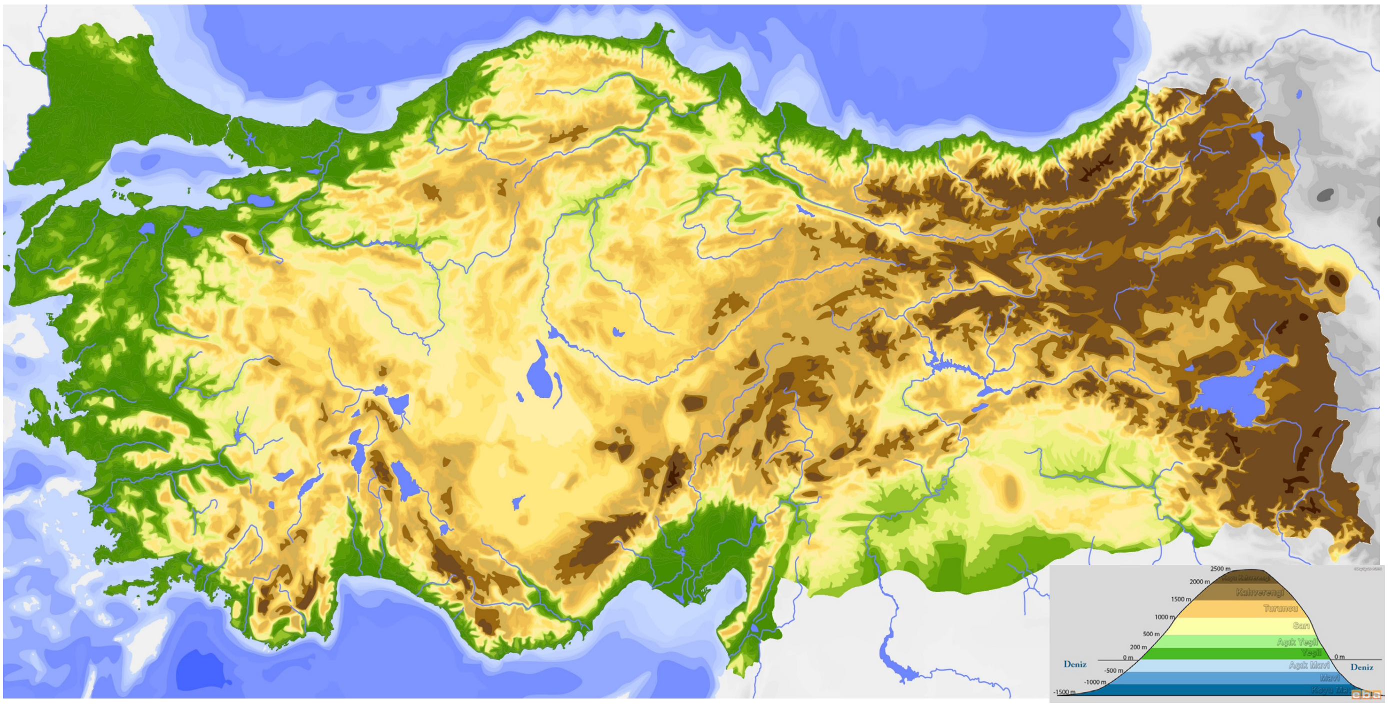
3- Verilen yeryüzü hangi yarım kürede yer almaktadır?

4- Hangi yamaçta bulunan karlar daha geç erir?

23. Tabloda verilen bilgiler hangisinin sonucu ile ilgili ise işaretleyiniz.

	Matematik konum	Özel Konum
Akdeniz'in Karadeniz'e göre daha tuzlu olması		
Aynı enlemde olmalarına rağmen Van'ın İzmir'e göre daha soğuk olması		
Türkiye'de kuzeyden esen rüzgarların soğuk, güneyden esenlerin sıcak hava getirmesi		
Ankara'da Iğdır'a göre güneşin daha geç doğması		
Doğu Anadolu'da büyükbaş hayvancılığın yaygın olması		
İzmir'in bir liman kenti olarak çok gelişmesi		
Erciyes'te sürekli kar bulunması		
Toros Dağları'nın güney yamaçlarının daha sıcak olması		
Mersin'in Sinop'a göre sıcak olması		
Rize'de turunçgil, Iğdır'da pamuk üretilmesi		
Rize'nin Sinop'a göre daha çok yağış alması		
Van'ın iklim koşullarının Hakkari'ye göre daha yumuşak olması		

24. Aşağıda Türkiye fiziki haritası verilmiştir.

Haritaya göre cümlelerdeki ifadeler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1- (   ) En dağlık bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir.

2- (   ) Çukurova'nın ortalama yükseltisi azdır.

3- (   ) Yükseltisi en az olan bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.

4- (   ) Türkiye'de batıdan doğuya doğru yükselti artmaktadır.

5- (   ) Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında dağlar kıyıya dik uzanmaktadır.

6- (   ) Kıyılardaki ormanlık alanlar iç kesimlere göre daha fazladır.

7- (   ) Koy ve körfezlerin en yaygın olduğu bölge Ege Bölgesi'dir.

8- (   ) Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimleri yoğun nüfusludur.

9- (   ) Ortalama yükseltisi en fazla olan bölgemiz Marmara Bölgesi'dir.

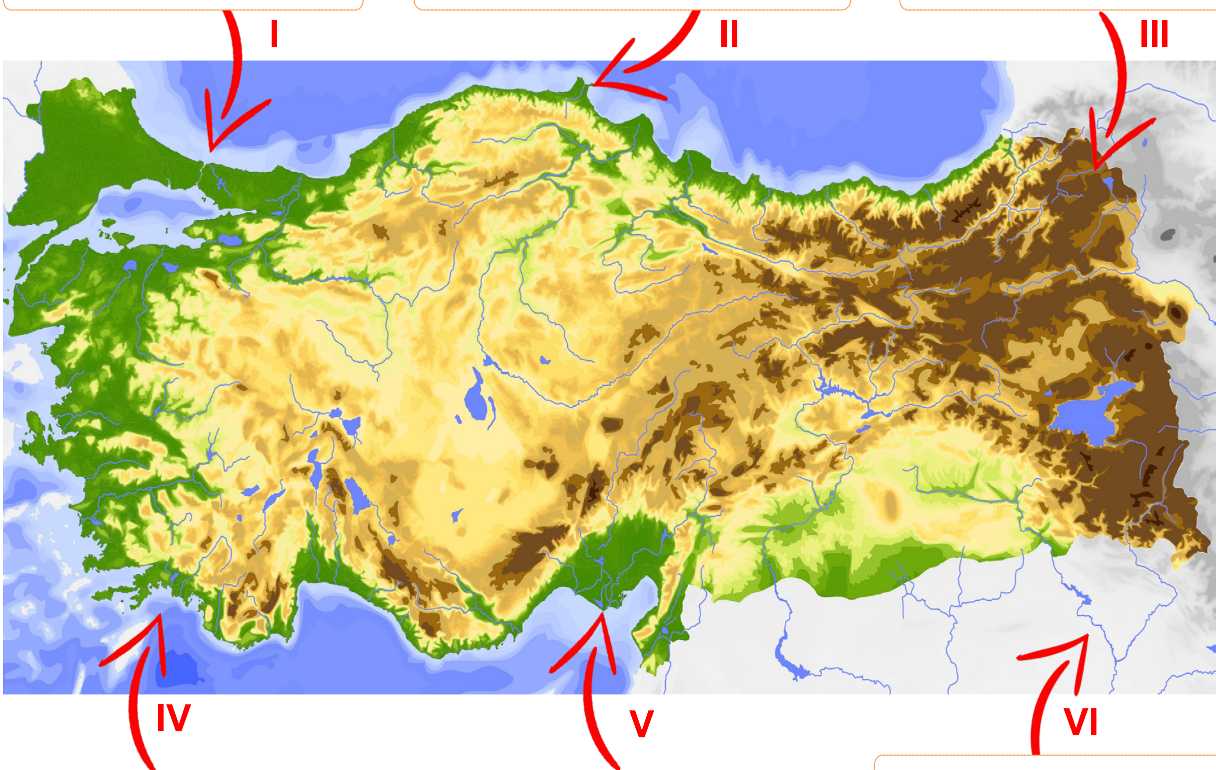
10- (   ) Ülkemizde akarsular kuzey güney yönünde uzanmıştır.

25. Türkiye'nin fiziki haritası üzerinde tanımları verilen kavramları ilgili kutucuklara yazınız.

I. Dar, dik yamaçlı vadi veya iki denizi birbirine bağlayan su yoludur.

II. Deniz ya da gölde bulunan dışa çıkıntılı karanın son kısmıdır. Üç tarafı su ile çevrilmiş kara anlamına gelir.

III. Çevresine göre yüksek ve belli bir doruğu olan yeryüzü şeklidir.

IV. Denizlerin, büyük ve derin girintiler halinde karaların içine sokulduğu yerlere denir.

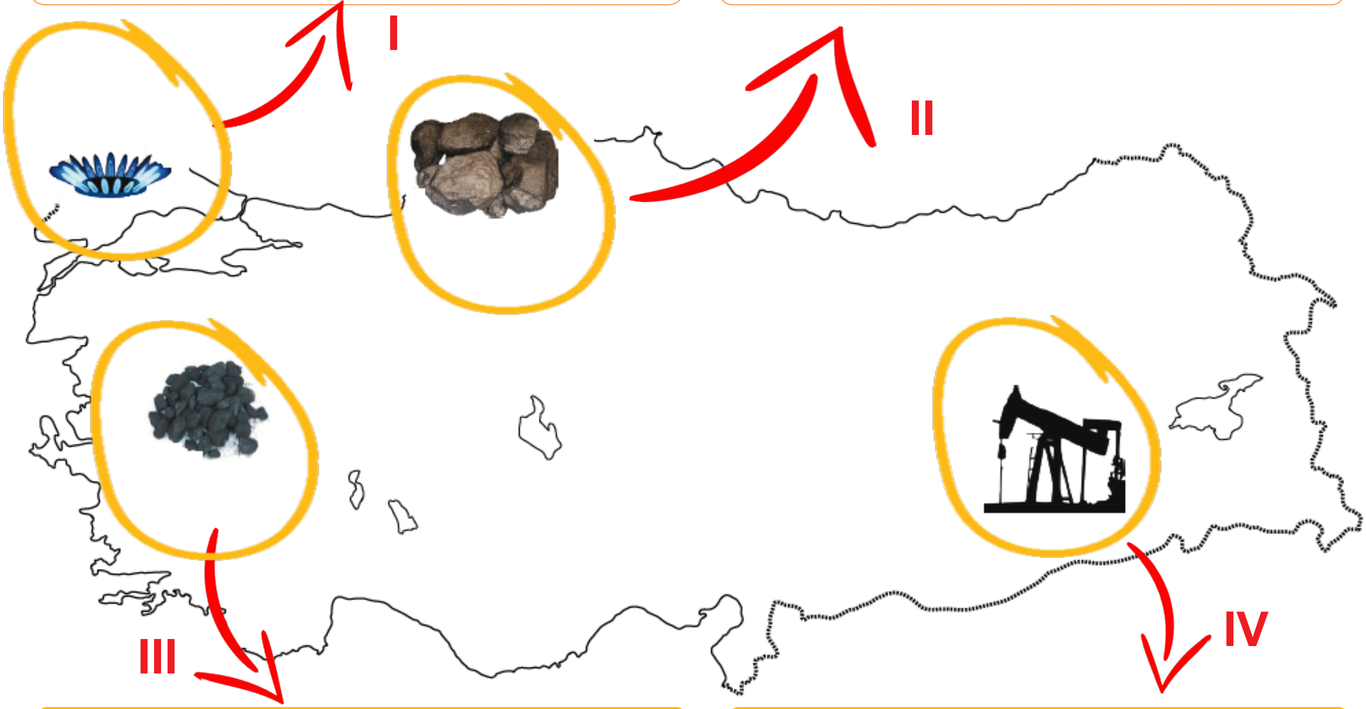
V. Çevresine göre alçakta kalmış çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az geniş düzlüklerdir.

VI. Yağışlarla yeryüzüne düşen, kaynaklardan çıkıp belirli bir yatakta akan, sonra denize, göle dökülen sulardır.

26. Aşağıda ülkemizdeki enerji kaynaklarından bazılarının özellikleri verilmiştir. Özellikleri verilen enerji kaynaklarını bilgilerin üzerindeki kutucuklara yazınız.

Kırklareli Hamitabat'ta çıkarılmaktadır. Termik santrallerde, evlerin ısıtılmasında ve ocaklarda kullanılmaktadır.

Ülkemizde Batı Karadeniz'deki Zonguldak havzasından çıkarılır. Çıkarılan maden ihtiyacı karşılayamadığı için dış ülkelerden ithal edilmektedir.

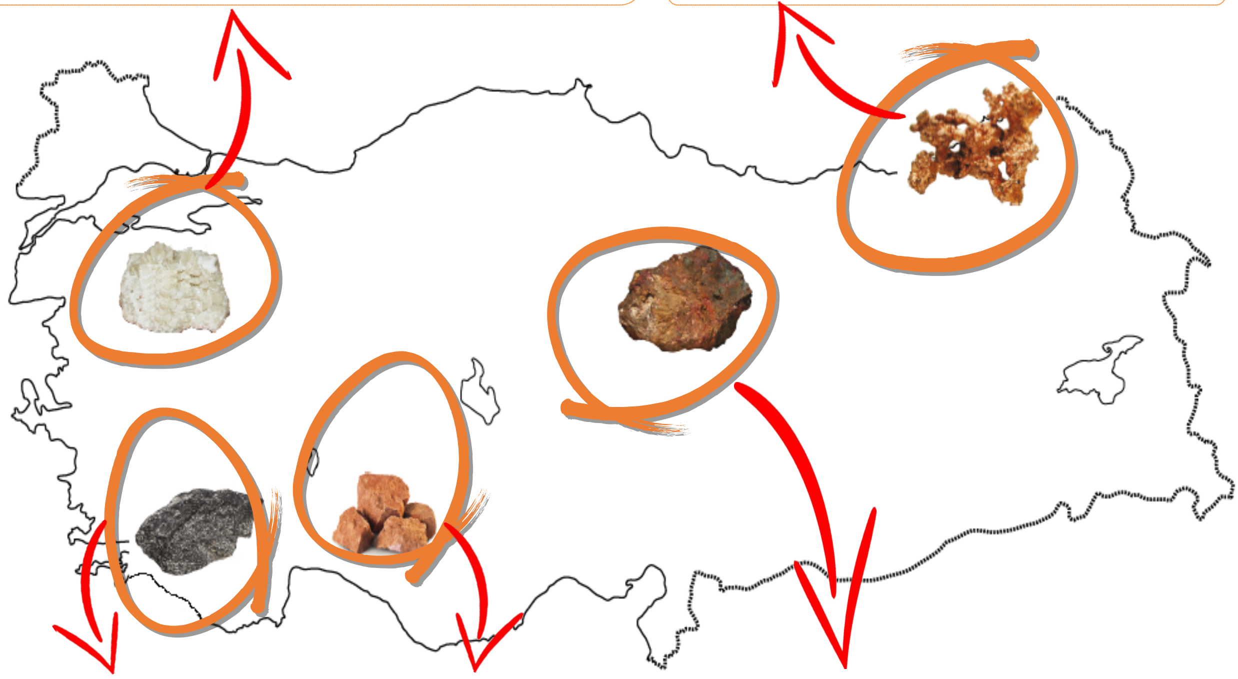
Yatakları yüzeye yakın olduğu için kolayca işlenmektedir. Genellikle çıkarıldığı yerlerdeki tesislerde işlenmektedir. Taşınması maliyeti arttırır. Termik santrallerde ve evlerin ısıtılmasında kullanılmaktadır. Türkiye'nin hemen her bölgesinde çıkarılmaktadır.

Çağımızın en önemli enerji kaynağıdır. Sanayide, elektrik üretiminde, evlerde, taşıtlarda kullanılmaktadır. Ülkemizdeki mevcut yatakların tamamına yakını Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunmaktadır.

27. **Aşağıda ülkemizde çıkarılan madenlerden bazılarının özellikleri verilmiştir. Özellikleri verilen madenlerin isimlerini verilen özelliklerin üzerindeki kutucuklara yazınız.**

Jet ve Roket yakıtlarında, ilaç ve kimya endüstrisinde (Sabun, deterjan, tekstil boyaları) yapımında kullanılır. Dışarıya satılan en önemli madendir. Dünya'da bilinen bor yataklarının %70'i Türkiye'de bulunur.

Elektrik, elektronik ve haberleşme sanayisinin en önemli ham maddelerindendir. Bakır işletmeleri Samsun, Murgul ve Diyarbakır-Ergani'de bulunur.

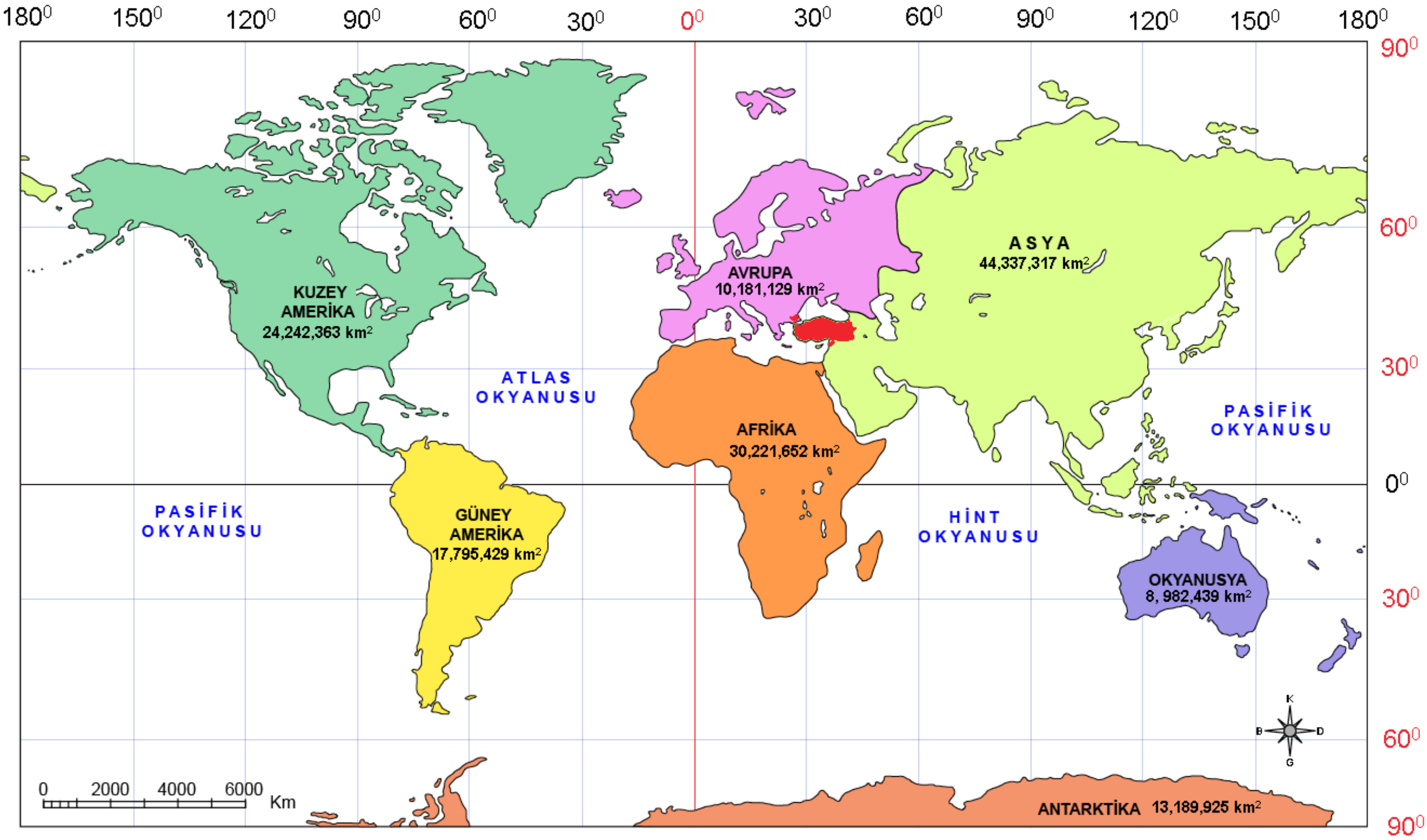

Demir çelik sanayisinde demirin sertleştirmesinde ve paslanmaz çelik elde etmede kullanılır. Türkiye Dünya'nın en zengin ülkelerinden biridir.

Çok hafif olduğu için uçak, otomobil ve ev eşyası yapımında kullanılır. Konya Seydişehir'deki fabrika da işlenir.

Demir çelik sanayinin hammaddesidir. Çıkarılan demir cevherleri Karabük, Ereğli ve İskenderun demir çelik fabrikalarında işlenmektedir.

28. Aşağıdaki haritadan yararlanarak, verilen cümlelerin yanıtlarını yanlarındaki boş alanlara yazınız.

1- Yüzölçümü en büyük olan kıtadır.

2- Diğer adı Pasifik olan okyanustur.

3- Bütün toprakları Ekvator çizgisinin kuzeyinde yer alan kıtalardır.

4- Afrika ile Avrupa kıtalarının batısında yer alan okyanustur.

5- Diğer adı Okyanusya olan kıtadır.

6- Üzerinden ekvator çizgisinin geçtiği kıtalardır.

7- Üzerinden Başlangıç Meridyeninin geçtiği kıtalardır.

8- Bütün toprakları Başlangıç Meridyeninin doğusunda yer alan kıtalardır.

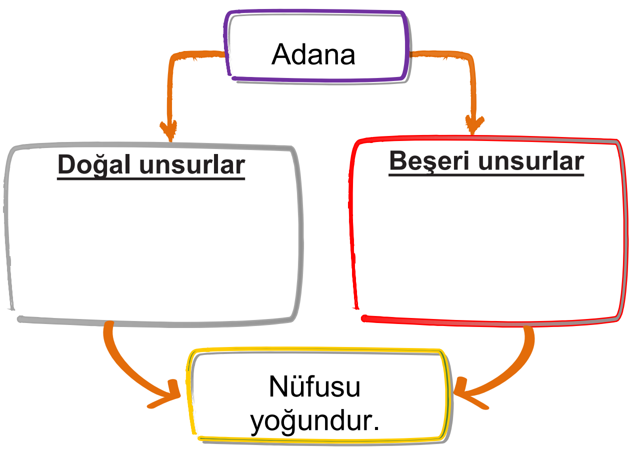
9- Yüzölçümü en küçük olan okyanustur.

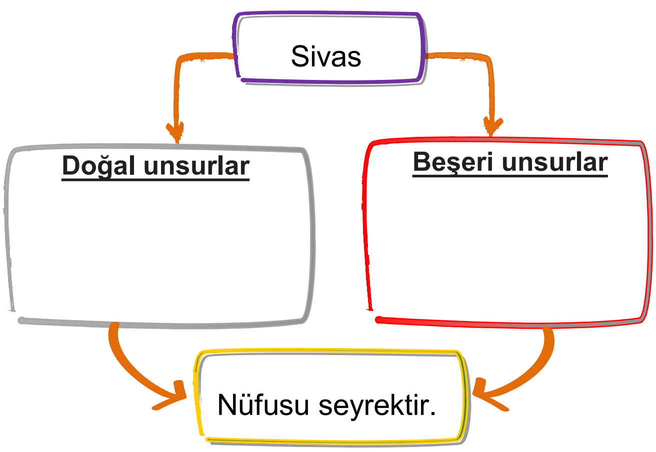
10- Kuzey ve Güney Amerika kıtaları ile
Asya ve Avustralya kıtaları arasındaki okyanustur.

29. **İklimin insan yaşamına etkisi ile ilgili aşağıda verilen soruların cevaplarını ilgili yerlere yazınız.**

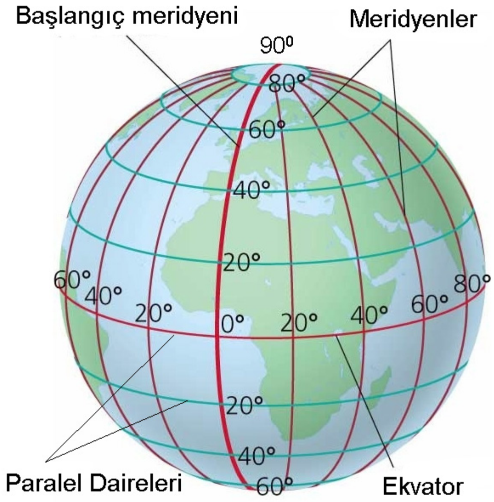
	Kutup İklimi	Ekvatoral iklim	Muson İklimi
İklimin genel özellikleri nelerdir?			
Dünya'da etkili olduğu yerler neresidir?			
Hâkim bitki örtüsü nedir?			
Geçim kaynakları nelerdir?			
Konut yapımında hangi malzemeler kullanılmaktadır?			
Ulaşımda hangi malzemeler kullanılmaktadır?			

30. **Verilen görseldeki şehirlerin nüfusunun yoğun veya seyrek olmasında etkili olan doğal ve beşeri unsurlardan üçer tanesini yazınız.**

31.

Görseldeki bilgilere göre, paralel ve meridyenlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

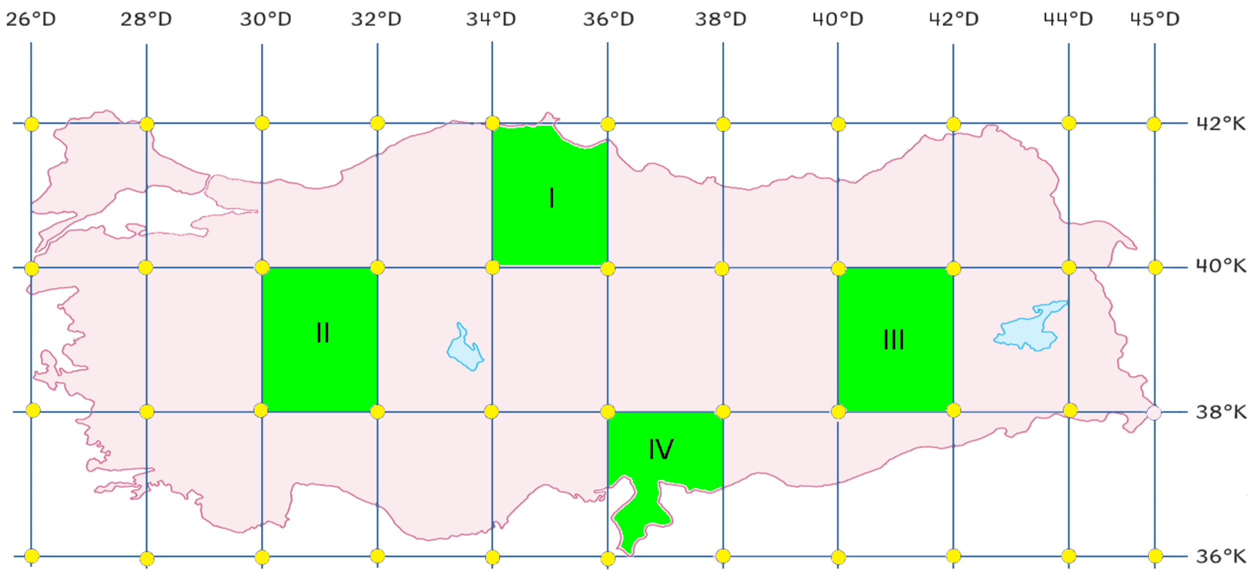
A) Farklı derecelerde bulunan paralellerin uzunlukları birbirlerinden farklıdır.

B) Bir paralel dairesiyle bir meridyen dairesinin uzunlukları eşittir.

C) Ekvator'dan kutuplara doğru meridyenler arasındaki mesafe daralmaktadır.

D) Ekvator ve Başlangıç Meridyeni Dünya'yı iki farklı yarım küreye bölmektedir.

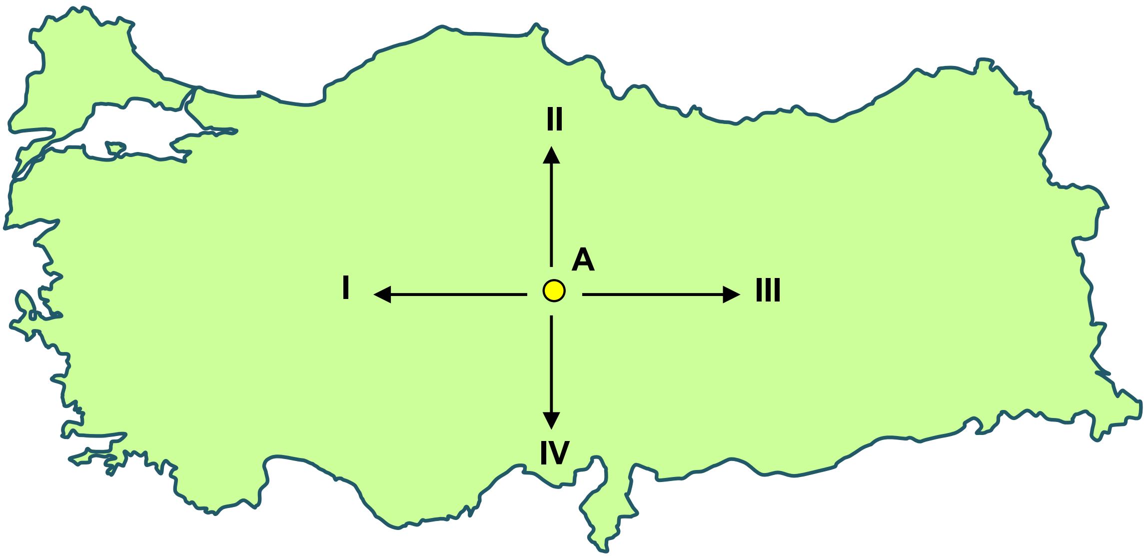
32. İzcilik faaliyetlerinde bulunan bir grup öğrenci 39° Kuzey paraleli ile 41° Doğu meridyeninin kesiştiği yerleşim yerine gitmiş ve burada kamp kurmuşlardır.

Buna göre öğrenciler haritada numaralandırılmış alanların hangisinde kamp kurmuşlardır?

A) I B) II C) III D) IV

33. Aşağıdaki Türkiye haritasında, A merkezinden hareket edecek yolcu uçağı için 4 farklı rota görünmektedir.

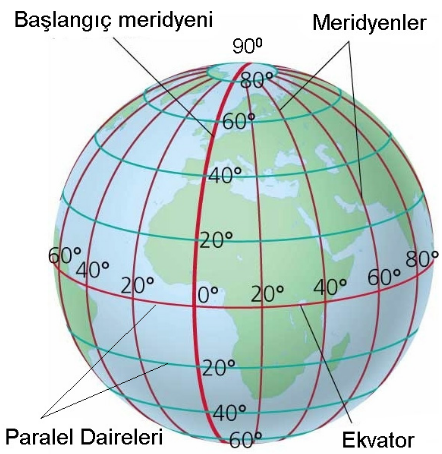
A merkezinden hareket eden uçağın seyahati boyunca;

- Paralellerin dereceleri küçülmüş,
- Meridyenler arasındaki uzaklık artmış,
- Sıcaklık yükselmiştir.

Buna göre, yolcu uçağı haritada numaralandırılarak verilen hangi ok yönünde seyahat etmiştir?

A) I B) II C) III D) IV

34. Aşağıdaki şekilde paralel ve meridyenler görülmektedir.

Verilen şekle bakılarak paralel ve meridyenler ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

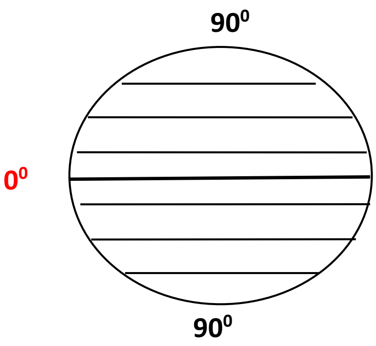
A) Meridyenlerin boylarının kutuplara doğru küçüldüğüne

B) Paralellerin, Ekvator'a paralel olarak uzandıklarına

C) Paralellerin boylarının kutuplara doğru küçüldüğüne

D) Meridyenlerin kutup noktalarında birleştiğine

35.

• Ekvator'a paralel ve birer derece aralıklarla çizilen dairelerdir.

• Ekvator'un kuzeyinde 90, güneyinde 90 olmak üzere toplam 180 tanedir.

• Aralarındaki mesafe eşit olup Dünya'nın her yerinde 111 km'dir.

Verilen görsel ve bilgilerde aşağıdakilerden hangisi ile ilgili bilgi verilmiştir?

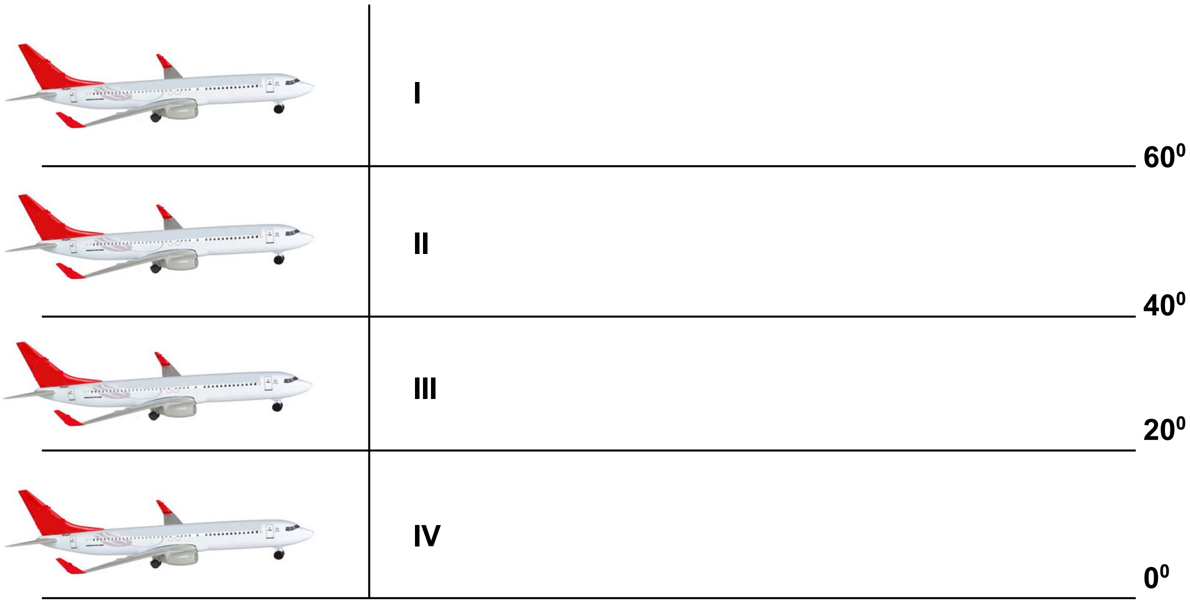
A) Paralellerle

B) Meridyenlerle

C) Ekvatorla

D) Dünyanın şekliyle

36. Paralellerin boyları Ekvator'dan kutuplara doğru kısalır. İki meridyen arası mesafe Ekvator'da 111 km'dir. Kutuplara doğru gidildikçe bu mesafe azalır.

Uçaklar aynı yükseltide, aynı hava şartlarında ve eşit hızda seyahat etmektedir.

Verilen bilgilere göre aynı meridyen üzerinden hareket eden uçaklardan hangisi Dünya etrafındaki turunu daha erken tamamlar?

A) I B) II C) III D) IV

37. • Türkiye, 36^0 - 42^0 Kuzey paralelleri ile 26^0 - 45^0 Doğu meridyenleri arasında yer alır.
• Türkiye, Kuzey Yarım Kürede ve Başlangıç Meridyeninin doğusunda bulunmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ile ilgili bilgi verilmiştir?

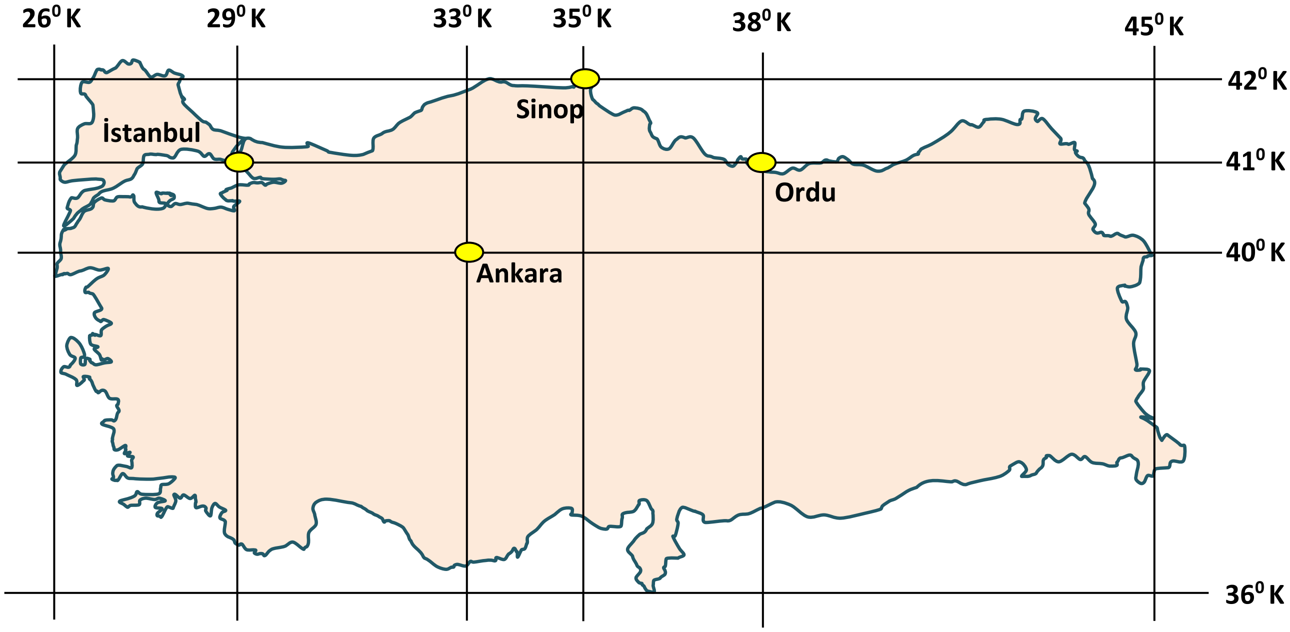
A) Türkiye'nin özel konumuyla

B) Türkiye'nin stratejik önemiyle

C) Türkiye'nin matematik konumuyla

D) Türkiye'nin Dünya üzerindeki önemiyle

38.

Yukarıdaki haritada Türkiye'deki bazı şehirlerin matematik konumları verilmiştir.

Verilen görseldeki şehirlerimiz ile ilgili olarak;

I. Ordu Ekvator'a en yakın olan ildir.
II. Sinop Kuzey Kutup Noktası'na en yakın olan ildir.
III. İstanbul Başlangıç Meridyeni'ne en yakın olan ildir.
IV. Ankara Güney Kutup Noktası'na en uzak olan ildir.

yargılarından hangileri doğrudur?

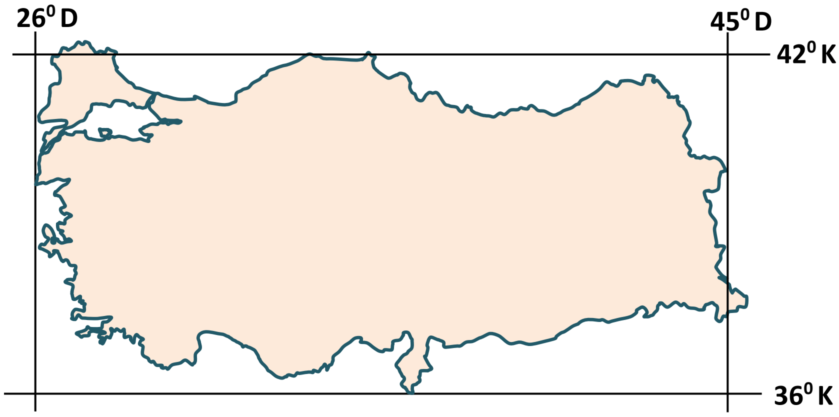
A) I ve II

B) II ve III

C) I ve IV

D) III ve IV

39. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin matematik konumu verilmiştir.

Türkiye'nin matematik konumu ile ilgili olarak;

I. Kuzey Yarım Küre'de yer aldığı,

II. Greenwich'in doğusunda yer aldığı,

III. En doğusu ile en batısı arasında 19 meridyen farkının olduğu

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

40. Aşağıda Türkiye'nin Dünya üzerindeki konumu ile ilgili görsel verilmiştir.

Buna göre Türkiye'nin Dünya üzerindeki konumuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Asya, Avrupa ve Afrika kıtaları arasında köprü konumunda olduğu

B) Başlangıç paralelinin güneyinde yer aldığı

C) Üç tarafının denizlerle çevrili olduğu

D) Kuzey Yarım Küre'de yer aldığı

41. Ülkemiz Dünya üzerinde jeopolitik olarak önemli bir yere sahiptir. Akdeniz ve Karadeniz'i birbirine bağlayan İstanbul ve Çanakkale Boğazları, Asya ve Avrupa kıtaları arasında köprü vazifesi görmektedir. Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin diğer denizlere açılması için İstanbul ve Çanakkale Boğazlarından geçmesi gerekmektedir.

Verilen bilgilere göre ülkemizin jeopolitik önemini arttıran özelliklerden hangisine değinilmiştir?

A) Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlayan karayolları üzerinde olmasına

B) Farklı medeniyetlere ait tarihi mekanlara sahip olmasına

C) Petrol bakımından zengin olan ülkelere komşu olmasına

D) İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olmasına

42. Aşağıdaki görselde Demir İpek Yolu güzergâhı verilmiştir.

Türkiye'nin öncülüğünde başlatılan Demir İpek Yolu projesi ülkemizin aşağıdaki hangi konumundan dolayı önemli hale gelmiştir?

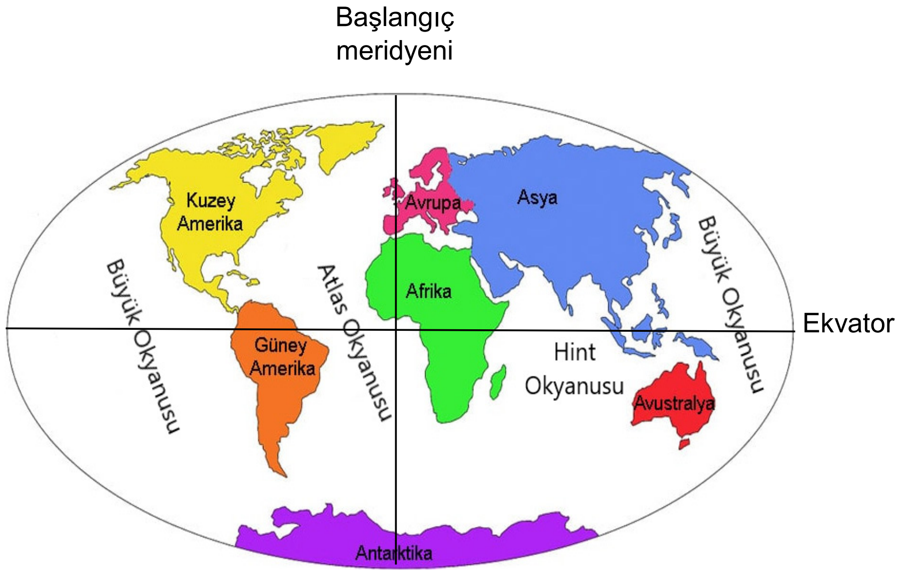
A) Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlaması

B) Yükseltinin batıdan doğuya doğru artması

C) İstanbul ve Çanakkale Boğazlarına sahip olması

D) Karadeniz ile Akdenizi birbirine bağlayan ticaret yolu üzerinde olması

43. Aşağıdaki Dünya haritasında kıtalar ve okyanuslar verilmiştir.

Görselde verilen bilgilere göre;

I. Afrika kıtasının kuzey, güney, doğu ve Batı Yarım Kürelerde toprağı vardır.

II. Topraklarının tamamı Kuzey Yarım Kürede yer alan kıtalar Kuzey Amerika ve Avrupa'dır.

III. Hint Okyanusu'nun tamamı Güney Yarım Kürededir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

44. Aşağıdaki tabloda kıtalar ve yüzölçümleri verilmiştir.

Kıtalar ve Kapladıkları Alanlar	
Asya	44,337,317 km^2
Afrika	30,221,652 km^2
Kuzey Amerika	24,242,363 km^2
Güney Amerika	17,795,429 km^2
Antarktika	13,189,925 km^2
Avrupa	10,181,129 km^2
Okyanusya (Avustralya)	8,982,439 km^2

Tabloda verilen bilgilere göre, aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

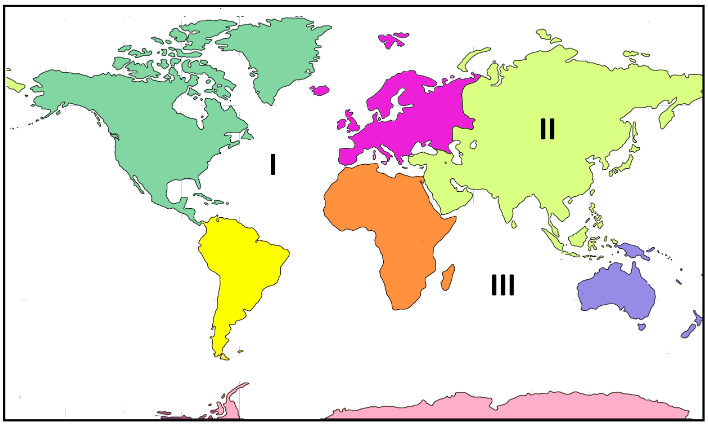
A) Kuzey Amerika ve Afrika kıtalarının kapladığı alanların toplamı Asya Kıtası'nın kapladığı alandan fazladır.

B) Avrupa Kıtası'nın kapladığı alan Okyanusya Kıtası'ndan yaklaşık 1 milyon km^2 fazladır.

C) Kapladığı alan bakımından en küçük kıta Okyanusya Kıtası'dır.

D) Kuzey ve Güney Amerika kıtalarının kapladıkları alanın toplamı Asya Kıtası'nın kapladığı alandan fazladır.

45. Aşağıdaki Dünya haritasında bazı yerler numaralarla gösterilmiştir.

Numaralarla gösterilen yerler arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

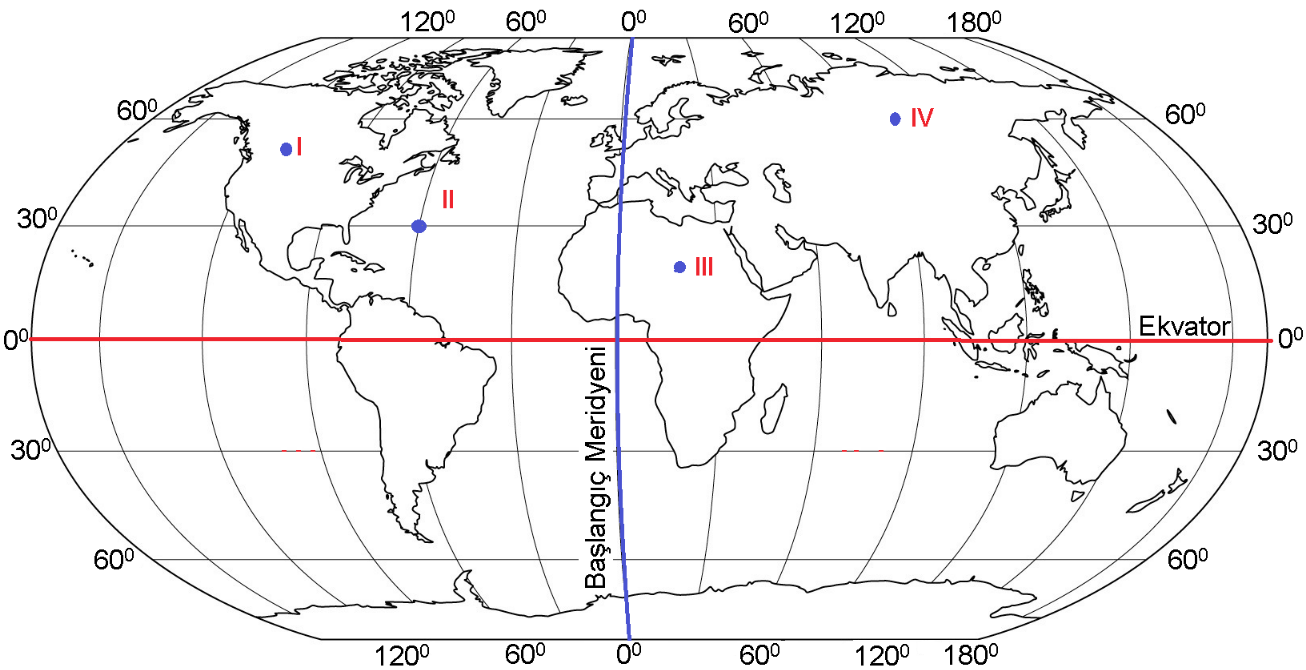
A) Hint Okyanusu

B) Atlas Okyanusu

C) Asya Kıtası

D) Büyük Okyanus

46. Aşağıdaki haritada, dört farklı nokta gösterilmiştir.

Haritaya göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I ve II numaralı noktalar Batı Yarım Küre'dedir.

B) II numaralı nokta Atlas Okyanusu'nda yer almaktadır.

C) IV numaralı nokta Kuzey Yarım Küre ile Batı Yarım Küre'de yer almaktadır.

D) Verilen noktaların tamamı Ekvator'un kuzeyinde yer almaktadır.

47. Aşağıdaki Türkiye fiziki haritasında ülkemizdeki bazı ovalar farklı renklerle gösterilmiştir.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

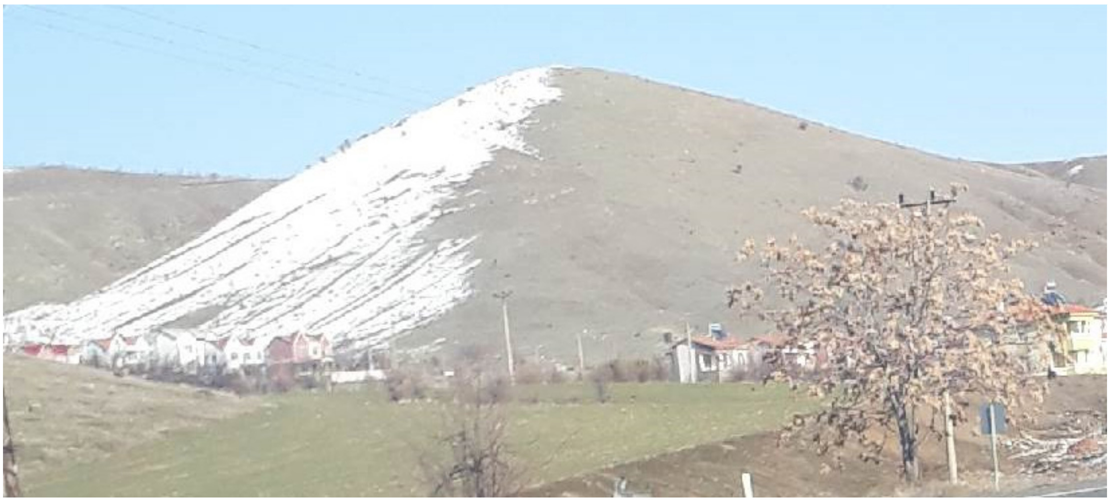
A) Yükselti

B) Dağların uzanış yönü

C) Bitki örtüsü

D) Ormanlar

48. 6. sınıf öğrencisi olan Ahmet Elazığ'dan Diyarbakır'a doğru giderken Hazar gölünün kenarındaki dağın bir yamacında karların eridiğini, diğer yamacında ise karların varlığını devam ettirdiğini görmüş ve gördüğü manzaranın görüntüsünü çekmiştir.

Ahmet'in çektiği görüntünün temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yükselti

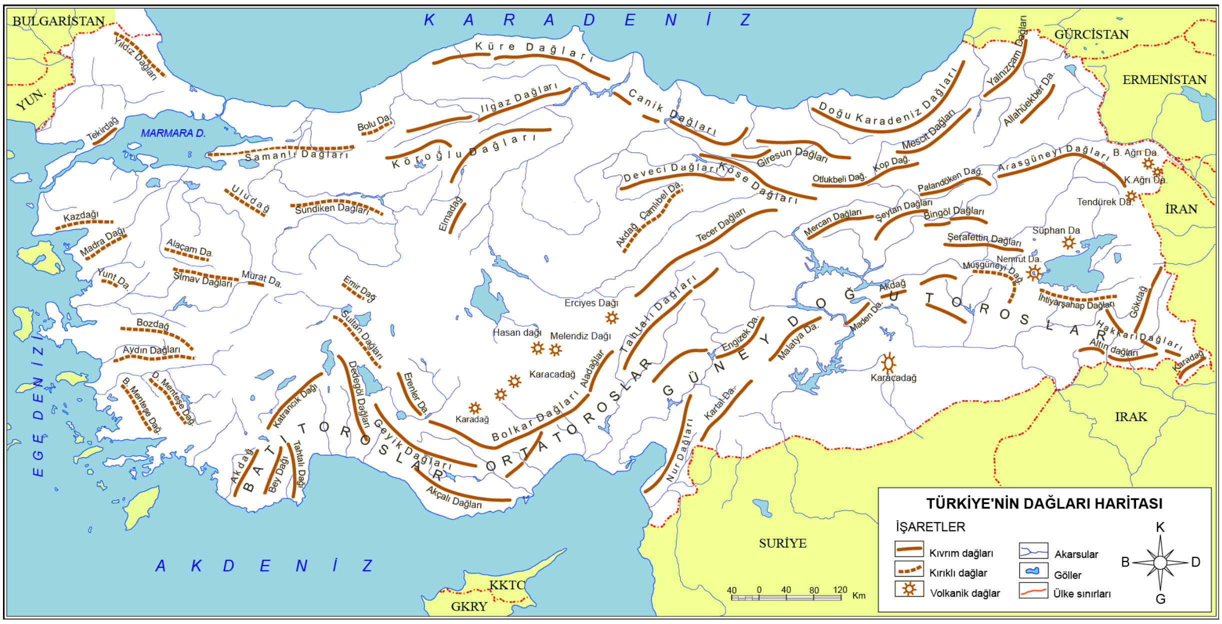
B) Bakı durumu

C) Dağların uzanış yönü

D) Bitki örtüsünün farklılaşması

49. Ülkemizde dağların uzanış yönü;

- İklimin etkisinin iç kesimlere girip girmemesinde,
- Ulaşımın iç kesimlerle kolay olup olmamasında,
- Körfezlerin yaygın olup olmamasında etkilidir.

Verilen bilgilerle görseldeki bilgiler birlikte değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Ege Bölgesi’nde deniz etkisi iç kesimlere doğru girer.

B) Karadeniz’de iç kesimlerle ulaşım kolay olur.

C) Akdeniz’de iç kesimlerle ulaşım zor olur.

D) Ege Bölgesi’nde körfezler daha yaygın olur.

50. Ülkemizde;

- Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde deniz etkisi iç kesimlere giremezken, Ege Bölgesi’nde girebilmektedir.
- Kuzeyden güneye doğru gidildikçe sıcaklıklar artar.
- Denize kıyısı olan bölgelerimiz ılık ve nemlidir.

Verilen bilgilerde Türkiye’nin iklimi üzerinde etkili olan faktörlerden hangisine değinilmemiştir?

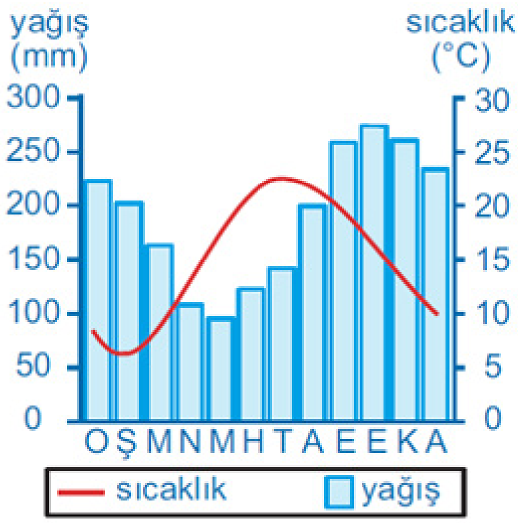
A) Matematik konuma

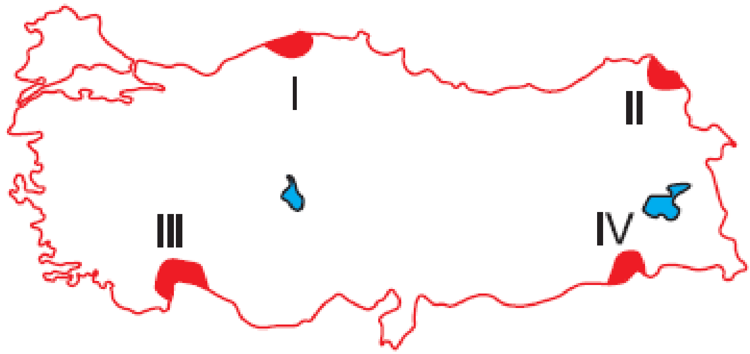
B) Denize göre konuma

C) Yükseltiye

D) Yer şekillerinin uzanışına

51.

Yukarıda sıcaklık ve yağış grafiği verilen iklim türü, haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinde görülür?

A) I

B) II

C) III

D) IV

52. Karadeniz'e kıyısı olan yerlerde nemliliğin fazla olması, günlük ve yıllık sıcaklık farkının az olmasında etkili olur. Her mevsim yağışlı olan Karadeniz ikliminde yazlar ılık, kışlar ise serin geçer. Özellikle Karadeniz'in doğu kesimlerinde bulutluluk oranı çok yüksektir.

Bu durum;

I. Güneş enerjisinden faydalanma

II. Deniz turizmini geliştirme

III. Balıkçılık faaliyetlerini yapma

çalışmalarından hangilerini olumsuz etkilemiştir?

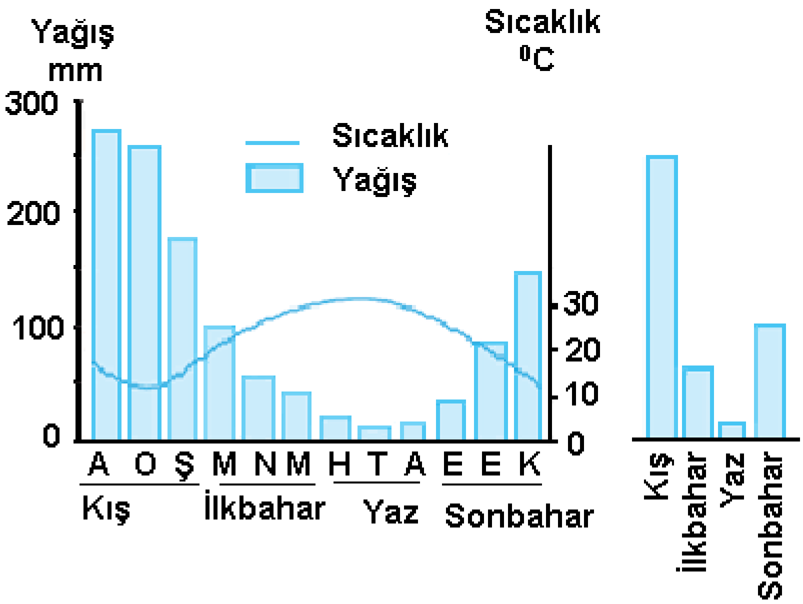
A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) I, II ve III

53.

Yukarıda yağış ve sıcaklık grafiği verilen bölgemizle ilgili olarak;

I. En fazla yağış kış mevsiminde olmaktadır.
II. Don olaylarına sıkça rastlanmaktadır.
III. Maki bitki örtüsü görülmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

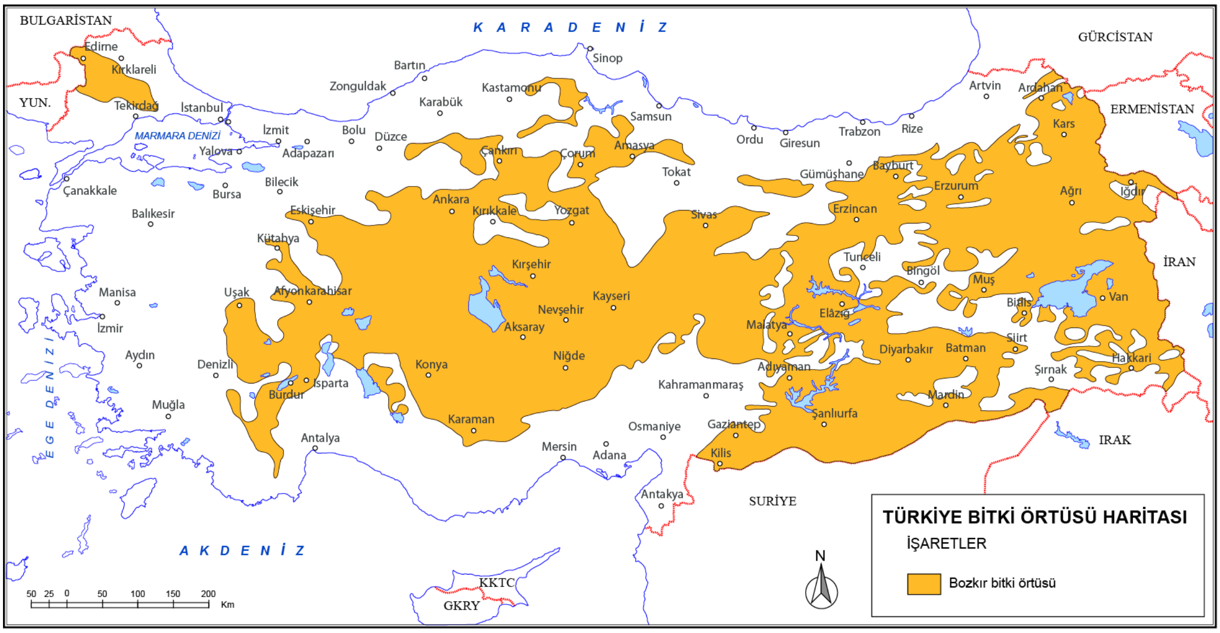
54. Akdeniz Bölgesi'nde;

- Seracılık faaliyetleri gelişmiştir.
- Muz tarımı yaygındır.
- Turunçgil gibi fazla gelir getiren meyveler yetiştirilir.

Akdeniz Bölgesi'nde verilen tarım ürünlerinin yetiştirilmesinde aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmaktadır?

A) Toprak yapısı
B) Yeryüzü şekilleri
C) İklim şartları
D) Ulaşım imkânları

55. Aşağıda bozkır bitki örtüsüne ait harita verilmiştir.

Bozkır bitki örtüsünün yaygın olduğu bölgelerde küçükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılmaktadır.

Verilen harita ve bilgiler birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki bölgelerden hangisinde küçükbaş hayvancılığın daha az olması beklenir?

A) İç Anadolu Bölgesi

B) Doğu Anadolu Bölgesi

C) Güneydoğu Anadolu Bölgesi

D) Marmara Bölgesi

56. Rüzgarlar geldikleri yerin sıcaklığını estikleri yerlere taşır. Sıcak yerlerden gelen rüzgarlar sıcaklığı artırırken, soğuk yerlerden gelenler de sıcaklığı azaltır. Bu nedenle ülkemizde güneyden esen rüzgarlar sıcaklığı yükseltirken kuzeyden esen rüzgarlar ise sıcaklığı düşürür.

Bu durum Türkiye'nin hangi özelliğinin bir sonucudur?

A) Yükseltisinin fazla olmasının

B) Kuzey Yarım Kürede olmasının

C) Yer şekillerinin engebeli olmasının

D) Üç tarafının denizlerle çevrili olmasının

57. Aşağıdaki haritada Türkiye'de nüfusun dağılışı gösterilmektedir.

TÜRKİYE'NİN NÜFUS YOĞUNLUĞU HARİTASI (2019)

İŞARETLER ○ İl Merkezleri

İllerin aritmetik nüfus yoğuluğu (Km² de kişi)

0-19	20-39	40-59	60-79	80-99	100-199	200-299	300-399	400-550	2700>

Verilen haritaya bakarak ülkemizdeki nüfusun dağılışı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Ülkemizin batı kesimlerinde nüfus yoğunluğu daha fazladır.

B) Ülkemizin iç kesimleri genellikle orta ve seyrek nüfusludur.

C) Bütün kıyı kesimlerindeki şehirlerde nüfus yoğundur.

D) Ülkemizin doğu kesimleri genellikle seyrek nüfusludur.

58. Ülkemizde;

I. İstanbul ve çevresinde nüfus yoğundur.
II. Tuz Gölü ve çevresinde nüfus seyrektir.
III. Zonguldak ve çevresinde nüfus sıktır.
IV. Adana ve çevresinde nüfus yoğundur.

Verilen bilgilerde nüfusun yoğun veya seyrek olmasında aşağıdaki faktörlerden hangisi etkili olmamıştır?

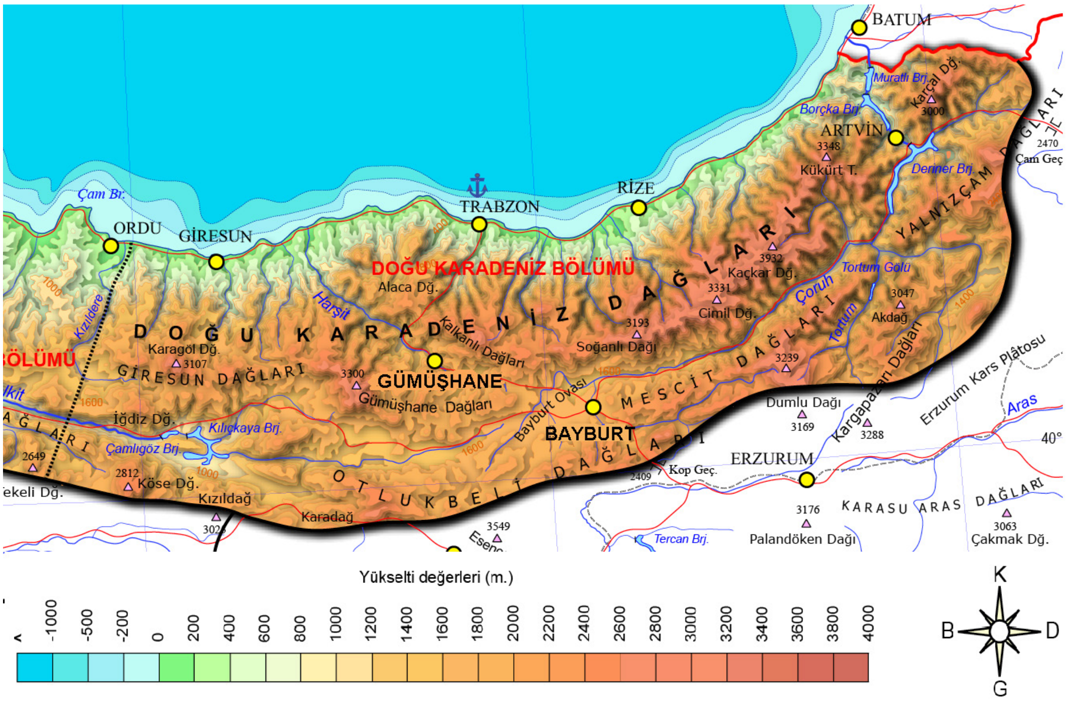
A) Sanayinin gelişmesi

B) Kuraklığın yaşanması

C) Yer altı kaynaklarının olması

D) Dağlık ve engebeli olması

59. Trabzon ve Bayburt, Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alırlar. Aynı bölümde yer almalarına rağmen, Trabzon'un gelişmişlik seviyesi ve nüfus miktarı daha fazladır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisi ile <u>açıklanamaz</u>?

A) Bayburt'ta ahır hayvancılığının gelişmesiyle

B) Trabzon'da ekonomik faaliyetlerin gelişmiş olmasıyla

C) Bayburt'un yeryüzü şekillerinin daha dağlık ve engebeli olmasıyla

D) Trabzon'un ticaret yollarının başlangıcında yer almasıyla

60. Ülkemizde Madencilik alanında ilk sistemli çalışmalar Maden Teknik Arama (MTA) Enstitüsünün kurulması ile 1935 yılında başlamıştır. 29 farklı maden çeşidine sahip olan ülkemiz maden yatakları bakımından Dünya'da ilk 10 ülke içerisinde yer almaktadır. Çıkarılan madenler uzay, bilgisayar ve otomotiv sanayisi gibi çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Gelecek yüzyılın madeni olarak kabul edilen bor madeninin rezervleri de en çok ülkemizde bulunmaktadır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

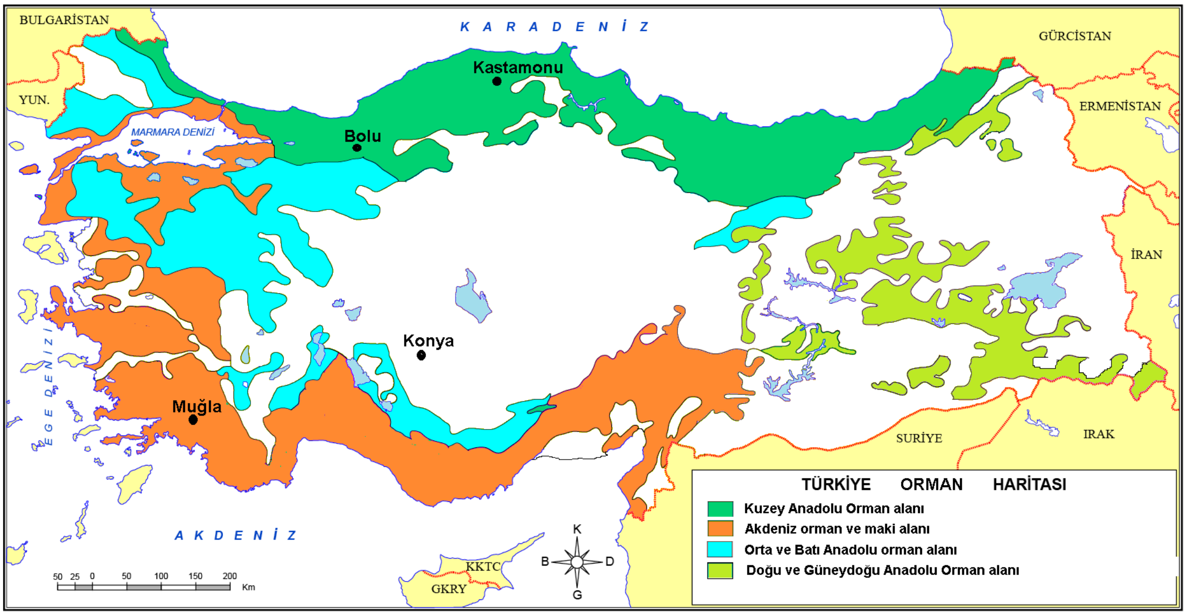
A) Madenciliğin gelişmesi için MTA kurulmuştur.

B) Ülkemiz maden çeşitliliği bakımından oldukça zengindir.

C) Dünyada bor madenin en fazla bulunduğu ülke Türkiye'dir.

D) Ülkemizde çıkarılan madenlerin tamamı Türkiye'de işlenip ihraç edilmektedir.

61. Ülkemizde orman alanlarının yoğun olduğu yerlerde ormancılık faaliyetleri gelişmiştir. Özellikle mobilya ve kağıt fabrikalarının kurulması ülke ekonomisine katkı sağlamıştır. Özellikle ham maddeye yakınlık ürünün daha uygun fiyata mal edilmesini ve rekabet imkanı sağlamaktadır.

Verilen bilgilere göre mobilya ve kağıt fabrikalarının haritadaki yerlerden hangisinde kurulması beklenmez?

A) Bolu
B) Konya
C) Muğla
D) Kastamonu

62. Çayır alanlarının geniş yer kapladığı Erzurum-Kars yöresinde büyükbaş hayvancılık, bozkırların geniş yer kapladığı iç bölgelerde ise küçükbaş hayvancılık yaygındır. Mera hayvancılığı iklim koşullarına bağlı olduğu için et ve süt verimi yıllara göre değişmektedir. Genel olarak et ve süt verimi düşüktür.

Verilen bilgilerden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mera hayvancılığında et ve süt verimi düşüktür.
B) Bozkır alanlarında küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır.
C) İklimdeki karasızlıklar hayvancılık faaliyetlerindeki verimi düşürmüştür.
D) Yağış ve doğal bitki örtüsünün dağılışı ile hayvancılık faaliyetleri arasında bir paralellik vardır.

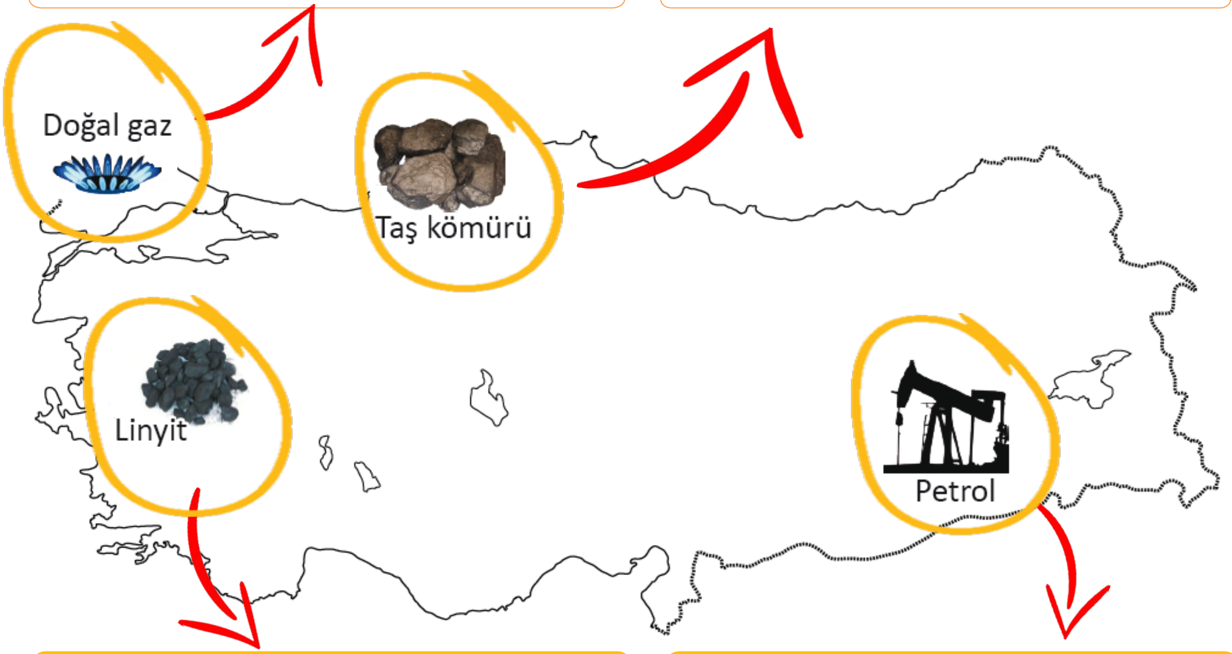
63.

Doğalgaz

- Kırklareli Hamitabat'ta çıkarılmaktadır.
- Termik santrallerde, evlerin ısıtılmasında ve ocaklarda kullanılmaktadır.

Taş kömürü

- Zonguldak'ta çıkarılmaktadır.
- Demir-Çelik sanayisinde demirin eritilmesinde, termik santrallerde ve evlerin ısıtılmasında kullanılmaktadır.

Linyit

- Manisa, Kütahya, Sivas ve Kahramanmaraş çevresinde çıkarılmaktadır.
- Termik santrallerde elektrik üretiminde kullanılmaktadır.

Petrol

- Batman, Raman, Garzan, Ulaşlı, Adıyaman gibi yerlerde çıkarılmaktadır.
- Motorlu araçlarda ve termik santrallerde yakıt olarak kullanılır.
- Ülkemizdeki üretim, tüketime yetmemektedir.

Görseldeki bilgilere göre, verilen madenlerin ortak özellikleri arasında;

I. Yakıt olarak kullanılmaları,

II. Elektrik enerjisi üretiminde kullanılmaları,

III. Ülkemizdeki üretim miktarlarının ülkedeki tüketim için yeterli olmaları

durumlarından hangileri gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III

C) II ve III D) I, II ve III

64. Ülkemizde düz ve verimli araziler hem kıyı bölgelerinde hem de iç bölgelerde yer almaktadır. Aynı zamanda ülkemizin dağlık ve engebeli alanların yaygın olduğu orta ve doğu bölgelerinde bozkır bitki örtüsü yaygındır. Ayrıca ülkemiz yeraltı kaynakları bakımından zengindir.

Verilen bilgiler aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin yapılmasına imkan sağlamaz?

A) Tarımın
B) Ormancılığın
C) Madenciliğin
D) Hayvancılığın

65. Ülkemiz dağlık olduğu için pek çok akarsuya sahiptir. Ülkemizdeki akarsular yağışın düzenli olmamasından dolayı düzensiz akmaktadır. Yağışlar ve kar erimelerinden dolayı akarsular bazen taşar bazen de kurur.

Buna göre ülkemizdeki akarsuların üzerinde;

I. Ulaşımın yapılması,
II. Barajların yapılması,
III. Hidroelektrik santrallerinin kurulması

faaliyetlerinden hangileri gerçekleştirilebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

66. Yeraltından çıkan sıcak ve şifalı sulara kaplıca, sıcak buhara ise jeotermal enerji denilmektedir. Yeraltı suları yer kabuğunun kırık olan hatlarından çıkarlar.

Buna göre yeraltından çıkan sıcak sular;

I. Sağlık turizminin gelişmesi,
II. Elektrik elde edilmesi,
III. Isınmada kullanılması

durumlarından hangisinin meydana gelmesini sağlar?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

67. Yenilenemez enerji kaynakları uzun sürede oluştuklarından tükendiklerinde yeniden oluşmaları için uzun yıllar beklenmesi gerekir. Gelecek nesillere doğal kaynaklar yönünden temiz ve zengin bir çevre bırakmak için bu kaynakların bilinçli kullanılması gerekmektedir.

Bunun için;

I. Geri dönüşüm ürünlerinin kullanılmasının tercih edilmesi,
II. Yenilenebilir kaynakların enerji üretiminde kullanılmasının arttırılması,
III. Oksijen ihtiyacı için orman alanlarının korunmasına dikkat edilmesi,
IV. Fabrikaların zararlı gazlarını engellemek için fabrika bacalarına filtreler takılması gerekir.

Buna göre yukarıdaki verilenlerden hangileri çevre kirliliğini önlemeye yöneliktir?

A) I ve II
B) II ve III
C) I, II ve IV
D) III ve IV

68. Aşağıda kutup iklimi ve yaşamı ile ilgili bazı görseller verilmiştir.

Verilen görsellere göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İklim koşulları yaşam şartlarını etkilemiştir.
B) İnsanlar ulaşımda hayvanlardan faydalanmaktadır.
C) Yiyecek ihtiyaçları tarımsal faaliyetler ile sağlanmaktadır.
D) Kutuplarda kar ve buzullar geniş yer kaplamaktadır.

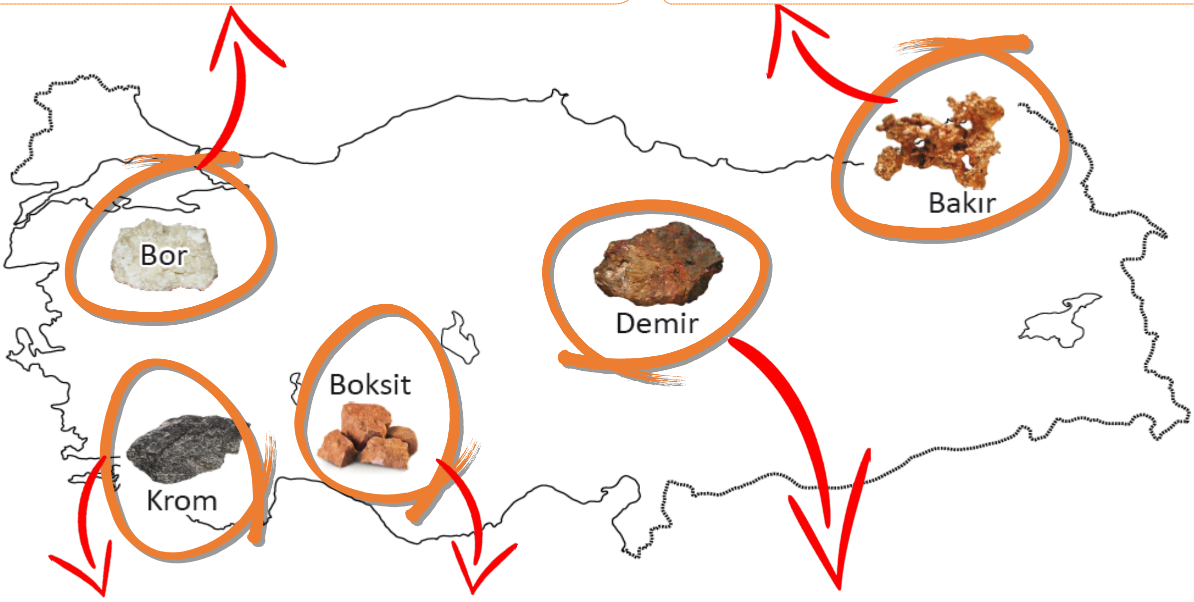
69.

Bor

- Bursa Balıkesir, Eskişehir ve Kütahya arasında çıkarılmaktadır.
- Dünya bor rezervinin yaklaşık %64'ü ülkemizdedir.
- Bor başta uçak yakıtı olmak üzere temizlik malzemesi, cam gibi farklı alanlarda kullanılır.

Bakır

- Kastamonu-Küre, Artvin-Murgul, Elazığ-Maden gibi yerlerde çıkarılmaktadır.
- Elektrik- elektronik sanayisinde kullanılır.

Krom

- Fethiye, Elazığ, Adana ve Kayseri çevresinde çıkarılmaktadır.
- Demirin sertleşmesinde ve paslanmaz hale gelmesinde kullanılır.

Boksit (Alüminyum)

- Antalya ve Konya çevresinde çıkarılmaktadır.
- Alüminyum malzeme yapımında kullanılmaktadır.

Demir

- Malatya-Hekimhan, Sivas Divriği gibi yerlerde çıkarılmaktadır.
- Demir-Çelik sanayisinin ham maddesidir.

Verilen görseldeki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Bor madeni farklı amaçlar için kullanılmaktadır.

B) Krom paslanmaz çelik üretiminde kullanılmaktadır.

C) Ülkemizin iklim özellikleri maden çeşitliliğini arttırmaktadır.

D) Ülkemizde farklı amaçlar için kullanılan madenler çıkarılmaktadır.

70. Dünya üzerinde Asya'nın güneyinde, Kutuplarda, Akdeniz çevresinde ve Ekvator çevresinde birbirinden farklı özelliklere sahip birçok doğal ortamlar vardır. Kimi yerlerde güneşlenme gün sayısı fazladır. Kimi yer, soğuk ve kalın buzullarla kaplıdır. Kimi yerde de sık ve gür ormanlık alanlar vardır. Bu farklılıklar insanların yaşamlarının da farklı olmasına neden olur.

Doğal ortamlardaki bu farklılığın en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Farklı iklim tiplerinin görülmesi

B) Kuzey Yarım Kürede karaların fazla yer kaplaması

C) Su kaynaklarının dağılımında farklılık olması

D) Ülkelerin farklı düzeyde gelişmesi

71. Hindistan ve çevresinde Muson iklimi, Kutup Bölgelerinde Kutup iklimi, Ekvator ve çevresinde Ekvatoral iklim, Akdeniz ve 40^0 enlemleri çevresinde Akdeniz iklimi etkilidir. Muson ikliminde belli dönemlerde sel baskınları meydana gelmektedir. Kutup ikliminin etkili olduğu yerler soğuk ve kalın buzullarla kaplıdır. Ekvatoral iklimde sık ve gür ormanlar vardır. Bu farklı iklim özellikleri insanların yaşamlarının da farklı olmasına neden olmaktadır.

Verilen özellikler insanların yaşamında aşağıdakilerden hangisi ile ilgili değişikliğe neden olmaz?

A) Giyimde

B) Konut yapısında

C) Ekonomik faaliyetlerinde

D) Yer altı kaynaklarında

72. Merhaba ben Tulugak. Kuzey Kutbu'nda Dünyanın en büyük adasında buzdan bir evde yaşıyorum. Köpeklerin çektiği kızakları ulaşım aracı olarak kullanıyoruz. Aydınlatma için lambalarımızda ayı balığı yağı kullanırız. Hava her zaman çok soğuk olduğundan sürekli çok kalın giysiler giyiyoruz.

Verilen bilgilerde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Giyim-kuşam

B) Ekonomik faaliyet

C) Barınma

D) Ulaşım

73. Merhaba ben Seyyid. Asya kıtasında Hindistan'da yaşıyorum. Yazın okyanustan esen ve nemli olan bu rüzgârlar Hindistan'da çoğu alçak alanın sular altında kalmasına neden olacak kadar çok yağış getirirler. Ülkemizdeki en büyük doğal afetlerden biri olan taşkınlar, birçok tarım alanının ve yerleşmelerin sular altında kalmasına yol açarak ekonomimizi kötü etkilemektedir. Diğer taraftan su kaynaklarının fazla olması ile sular altında kalan tarlalarda pirinç tarımı yapılmaktadır. Dünya'nın en fazla yağış alan yeri Hindistan'da Assan denilen bölgededir. Yazları yağışlı ve sıcak olan ülkemizde, kışlar oldukça kuraktır.

Seyyid'in verdiği bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Ülkesinde kış mevsiminde bol yağışlar görülmektedir.

B) Yaz mevsiminde bol yağışların olmasının yararlı tarafları yoktur.

C) Doğal afetlerin yaşanması ekonomiyi olumsuz etkilemektedir.

D) Ülkesinde yıl boyunca yağışlı olan bir iklim yaşanmaktadır.

74. Muson ikliminde yazlar bol yağışlı, kışlar ise kurak geçer.

Buna göre Muson ikliminin hakim olduğu bir yerde aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin daha çok yetişmesi beklenir?

A) Pirinç

B) Buğday

C) Pamuk

D) Kırmızı mercimek

75. Ben Asya Kıtası'nın küçük bir ülkesi olan Bangladeş'te yaşıyorum. Pirinç çok sulu toprakta yetiştiği için yağmurun yağmasını dört gözle bekliyoruz. Ancak bazen çok fazla yağış, hayatımızı olumsuz etkiliyor.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bangladeş'in Asya Kıtası'nda yer aldığına

B) Ülkede pirinç dışında tarımsal üretim yapılmadığına

C) Pirinç üretimindeki verimin yağışlara bağlı olduğuna

D) Aşırı yağışların insan hayatını olumsuz etkilediğine

76.

Resim I

Kongo havzasında yıl boyunca yağışlar görülür. Ormanların fazla olması insanların evlerini ahşaptan yapmalarına sebep olmuştur.

Resim II

Kutuplarda yaşayan eskimolar kışın buzdan ve balina kemiklerinden yaptıkları İglo denilen kubbeli, geleneksel evlerde yazın ise çadırlarda yaşarlar.

Kongo havzasında ve kutuplarda yaşayan insanların farklı malzemeler kullanarak evler yapmalarında aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

A) İklim şartları

B) Yer altı kaynakları

C) Teknolojik imkanları

D) İnsanların ihtiyaç ve istekleri

77. Grace Muthony (Greys Mutoni) Anlatıyor...

Ganalı birçok kadın gibi kırsal bir bölgede küçük bir çiftlikte yaşıyorum. Lahana, patates, muz, şeker kamışı gibi ürünler yetiştiriyorum. İhtiyacımdan fazla olan ürünleri kasaba pazarında satıyorum. Yıl boyunca hem sıcaklık hem de yağış fazladır. Bizde yaz, kış, ilkbahar ve sonbahar gibi mevsimler yoktur. Ülkemde sürekli yaz mevsimi yaşandığı için kışlık giysiye ve yakacağa ihtiyacımız olmuyor.

Grace Muthony'in verdiği bilgilerde iklimin aşağıdaki hangi etkisine değinilmemiştir?

A) Konut yapımına

B) Giyecek ve yiyeceğe

C) Ekonomik faaliyetlere

D) Tarım ürünü çeşitliliğine

78. Ekvatoral iklim: Her mevsim yağışlı olan bir iklim çeşidi olarak çok sıcaktır. Bitki örtüsü bütün mevsimler boyunca yeşil kalan yoğun ve sık ormanlar olarak bilinmektedir.

Aşağıda amazonlardaki yaşam ile ilgili görseller verilmiştir.

Verilen görseller ve Ekvatoral iklimin özellikleri göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanların iklim şartlarına bağlı olarak kalın kıyafetler giydiklerine

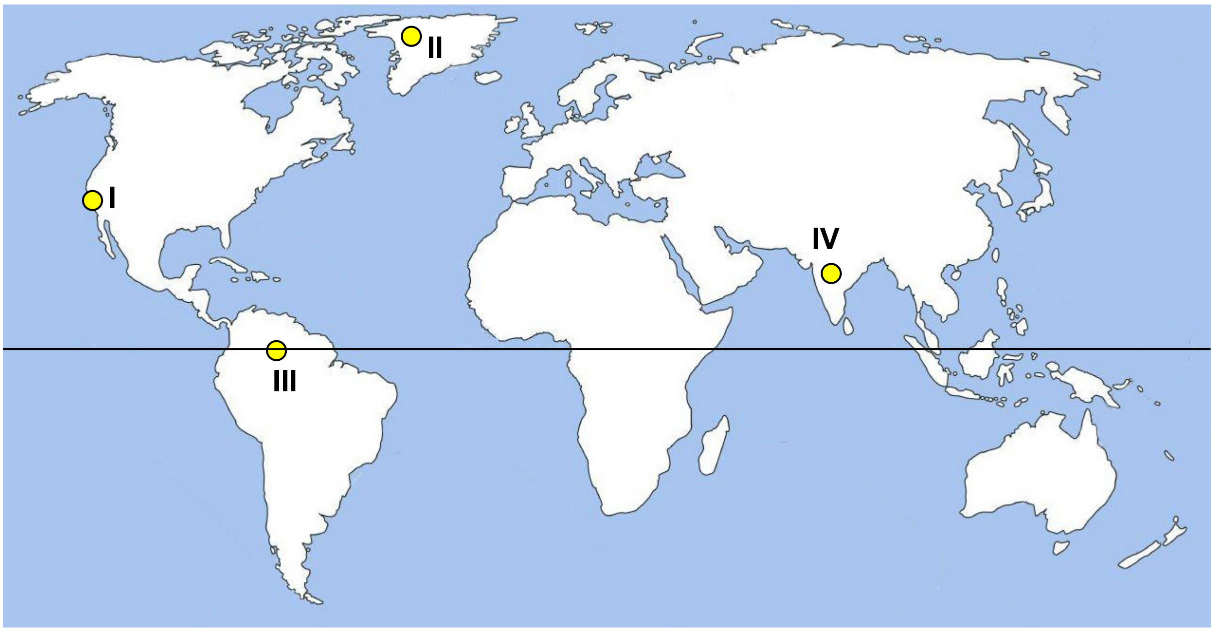
B) Konut yapımında doğal malzemelerden faydalandıklarına

C) Ormancılık faaliyetlerinde bulunduklarına

D) Ulaşımda sudan faydalandıklarına

79. Dünya üzerinde yağış, sıcaklık ve yükselti gibi etmenler nüfus ve yerleşme üzerinde etkili olmaktadır.

• Ekvatoral iklim: Yıl boyunca havanın sıcak ve nemli olması insanları bunalttığından yerleşim yerleri olarak yüksek yerler tercih edilir.
• Kutup İklimi: Kışları -40 derecede bile içleri sıcak olan, sıkıştırılmış kardan yapılan iglolarda yaşarlar. Yazın da yine kendi yaptıkları çadırlarda yaşarlar.
• Akdeniz iklimi: Yazlar sıcak ve kurak kışlar ise ılık ve yağışlı geçen bir iklimdir. Yazın havalar sıcak olduğu için evlerin serin kalması için taştan yaptıkları evlerde yaşarlar.
• Muson iklimi: Yaşadıkları yerde yaz mevsiminde bol yağış olurken kış aylarında ise yağış miktarı azalmaktadır. İklim koşullarından ve doğal malzemelerden dolayı ahşap evlerde yaşamaktadırlar.

Buna göre, verilen bilgiler değerlendirildiğinde haritada işaretli merkezlerden hangisinde yerleşmeler deniz seviyesinden daha yüksekte başlamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV

80. Eskimolar Kanada'nın kuzeyinde, Doğu Sibirya'da, Grönland'da ve Amerika Birleşik Devletleri'ne bağlı Alaska'da yaşarlar. Eskimolar kışları -40 derecede bile içleri sıcak olan, sıkıştırılmış kardan yaptıkları iglolarda, yazın da yine kendi yaptıkları çadırlarda yaşar. Yazın hava sıcaklığı en çok 13 derece olur. Bu soğuk iklimde Eskimolar soğuktan korunabilmek için avladıkları hayvanların kürklerinden yaptıkları kalın giysileri giyerler.

Eskimolarla ilgili verilen bilgilerde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı <u>yoktur</u>?

A) Eskimolar nerelerde yaşamaktadır?

B) Eskimolar konutlarını hangi malzemeden yapmaktadırlar?

C) Soğuktan korunmak için hangi önlemleri almışlardır?

D) Ulaşım ihtiyaçlarını nasıl karşılıyorlar?

CEVAP ANAHTARI

1. 1. 26° - 45° Doğu meridyenleri ile 36° - 42° Kuzey paralelleri arasındadır.
2. Kayseri
3. 38° - 39° Kuzey paralelleri ile 42° - 44° Doğu meridyenleri
4. ....

2. I - Ekvator
II - Meridyen
III - kısalır.
IV - Kuzey Yarım Küredir.
V - Güney Yarım Küredir.
VI - dört dakikadır.

3.

	Etkili olduğu yerler	Hakim bitki örtüsü	Yetiştirilen başlıca ürünler	Giyim üzerindeki etkisi
Akdeniz iklimi	Kuzey ve Güney Yarımkürede 40 derece enlemleri çevresi	Maki	Pamuk İncir Turunçgil	Mevsime göre giyim tercih edilir.
Ekvatoral iklim	Ekvator ve çevresi	Orman	Muz Kahve Ananas	İnce giysiler tercih edilir.
Kutup iklimi	Güney ve Kuzey Kutup noktalarına yakın yerler	-	-	Kalın giysiler tercih edilir
Muson iklimi	Güneydoğu Asya'da (Hindistan ve çevresi)	Orman	Çay Pirinç	Mevsime göre giyim tercih edilir.

4.

	Paralel	Meridyen
Ekvator'u dik kesen yarım çemberlerdir.		X
Doğu batı doğrultusunda uzanırlar.	X	
Türkiye'nin en kuzeyi ile en güneyi arasında 6 tane vardır.	X	
Çevre uzunlukları kutuplardan Ekvator'a doğru uzar.		X
Aralarındaki mesafe farkı her yerde aynıdır.	X	
Kuzey ve güneye gidildikçe dereceleri büyür.	X	
180 Doğu Yarım Kürede 180 Batı Yarım Kürede olmak üzere toplam 360 tanedir.		X
Ekvator'dan kutuplara doğru aralarındaki mesafe daralır.		X
90 Güney Yarım Kürede, 90 Kuzey Yarım Kürede olmak üzere toplam 180 tanedir.	X	
Ekvator'dan kutuplara doğru boyları küçülür.	X	
Aralarındaki zaman farkı 4 dakikadır.		X
Ekvator'dan kutuplara doğru boyları küçülür. Kutuplarda nokta şeklini alır.	X	
Başlangıcı Londra'nın Greenwich gözlemevinden geçer.		X
Başlangıcı ve en büyüğü Ekvator'dur.	X	
Kutup noktalarında birleşirler.		X
Türkiye'nin en doğusu ile en batısı arasında 19 tane vardır.		X

5.

	İklim	Özellikleri
1	Karadeniz iklimi	Yazların serin, kışların ılık geçtiği iklimdir.
2	Akdeniz İklimi	Yazlar sıcak ve kurak kışlar ise ılık ve yağışlıdır. En fazla yağış kış mevsiminde düşer.
3	Ekvatoral iklim	Yıl boyunca yaz mevsimi yaşanır. Yıl boyu yağışlar görülür. Yazlık elbiseler tercih edilir.
4	Muson İklimi	Hindistan ve çevresinde görülen iklimdir. Yaz mevsimi bol yağışlıdır. Yağışlar sel baskınlarına neden olmaktadır.
5	Kutup iklimi	Burada gündüz havalar çok soğuk olur. Yıl boyu sıcaklık 0 ^{0}C'nin altındadır. Soğuktan korunmak için kalın giysiler ve kürkler tercih edilir.

6. I – Matematik Konum
II – Özel (göreceli) Konum

7. Sırayla
6, 4, 7, 9, 5, 3, 11, 1, 10, 8, 2, 12

8.

	İlgili olduğu iklim
1	Muson
2	Ekvatoral
3	Kutup
4	Ekvatoral
5	Kutup
6	Muson
7	Kutup
8	Muson
9	Ekvatoral
10	Ekvatoral

9.

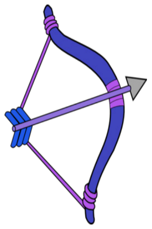
	TEKİRDAĞ	KAYSERİ	ÇANKIRI	ELAZIĞ
KUZEY PARALELLERİ	$41^0 – 42^0$	$38^0 – 39^0$	$40^0 – 41^0$	$38^0 – 39^0$
DOĞU MERİDYENLERİ	$27^0 – 28^0$	$35^0 – 36^0$	$33^0 – 34^0$	$39^0 – 40^0$

	İZMİR	VAN	KONYA	BAYBURT
KUZEY PARALELLERİ	$38^0 – 39^0$	$38^0 – 39^0$	$37^0 – 38^0$	$40^0 – 41^0$
DOĞU MERİDYENLERİ	$27^0 – 28^0$	$43^0 – 44^0$	$32^0 – 33^0$	$40^0 – 41^0$

10. 1. yüksektir
2. düşer
3. 200 - düşer
4. sıcaklık

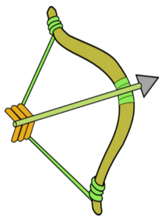
11. 1. Karadeniz
2. Karasal
3. Akdeniz, Ege ve Marmara.
4. üç
5. Marmara Bölgesi'dir.

12.

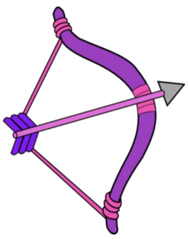
1 4 7 10

Karasal

2 5 8 11

Akdeniz

3 6 9 12

Karadeniz

13.

	Enlem	Yükselti	Denizellik-Karasallık	Hakim rüzgar	Bakı
1	X				
2			X		
3	X				
4		X			
5			X		
6		X			
7					X
8				X	
9					X
10				X	

14.

1	Batman	Zonguldak
2	Adana	Giresun
3	İstanbul	İzmir
4	Antalya	Nevşehir

15. Ülkemizde Farklı İklimlerin Görülmesinin Sebepleri

16.

A	Y	M	A	A	E	K	Ö	R	F	E	Z	A	V	İ	D	A
C	Y	E	R	K	N	Z	K	E	S	E	R	L	Y	L	A	Ş
P	A	R	A	L	E	L	E	K	I	T	A	A	A	M	Ğ	B
B	A	İ	M	Ö	A	T	K	A	Y	A	Ç	T	R	İ	İ	E
D	F	D	T	J	M	K	A	R	A	S	A	L	I	K	Ş	Ş
O	K	Y	A	N	U	S	R	A	Y	K	A	A	M	A	K	E
V	R	E	Y	A	S	K	E	D	D	E	K	V	A	T	O	R
A	A	N	P	A	O	İ	T	E	I	R	D	A	D	M	Y	İ
A	D	N	L	Y	N	L	A	N	A	D	E	R	A	A	O	R
B	İ	L	A	N	Ç	O	D	İ	R	İ	N	E	L	N	L	M
C	K	U	T	U	P	H	A	Z	İ	N	İ	L	V	A	D	İ
A	S	T	O	R	O	S	D	E	N	İ	Z	K	A	Y	A	K

17. 1. Adana
2. Diyarbakır
3. Konya
4. Sivas
5. Hakkari

18.

Olumlu	Olumsuz
	X
X	
	X
X	
X	

19.

İklim Özelliği	İklim Türü
Yazlar sıcak ve kuraktır. Kışları ise ılıktır.	Akdeniz
Bitki örtüsü bozkır olan iklimdir.	Karasal
Her mevsim yağışlıdır, en çok sonbaharda yağış görülür.	Karadeniz
Bitki örtüsü her mevsim yeşil kalabilen kısa bodur ağaçlardan oluşan makidir.	Akdeniz
En çok yağışı ilkbahar mevsiminde alan iklimdir.	Karasal
Kış mevsimi ılık geçer. Seracılık yapılır ve turunçgiller yetiştirilir.	Akdeniz
Yaz mevsiminin en kurak geçtiği iklimdir.	Akdeniz
En fazla yağışın kış mevsiminde düştüğü iklimdir.	Akdeniz
Nisan ayında yağışın 180 mm olduğu iklimdir.	Karadeniz
Yağış miktarı çok olduğu için bitki örtüsü ormandır.	Karadeniz
Yaz mevsimi en sıcak geçen iklimdir.	Akdeniz
Derelerinde yıl boyunca suyun aktığı ve kurumadığı iklim türüdür.	Karadeniz
Yıllık sıcaklık farkının en fazla olduğu iklimdir.	Karasal
En sert kışların görüldüğü iklimdir.	Karasal
En fazla yağışın sonbahar mevsiminde düştüğü iklimdir.	Karadeniz

20.

giyim tarzı

ulaşım

ulaşım

konut tipi

giyim tarzı

ekonomik faaliyet

21. Sırasıyla
2, 1, 5, 3, 4

22. 1- Bakı durumu
2- A yamacı
3- Kuzey Yarım Kürede
4- B yamacındaki

23.

Matematik konum	Özel Konum
X	
	X
X	
X	
	X
	X
	X
X	
X	
	X
	X
	X

24. 1. (D) 2. (D) 3. (Y) 4. (D) 5. (Y)
6. (Y) 7. (D) 8. (D) 9. (Y) 10. (Y)

Yanlış olanların cevapları şu şekildedir:
3. Yükseltinin en fazla olduğu bölge Marmara Bölgesi
5. Dağlar kıyıya paralel uzanmaktadır.
6. Harita yükselti basamakları belirttiği için ormanlık alanlara ulaşamayız.
9. Ortalama yükselti en fazla olan bölgemiz Doğu Anadolu Bölgesi'dir.
10. Akarsular her yöne doğru uzanmıştır.

25. I – Boğaz II – Burun III – Dağ
IV – Körfez V – Ova VI – Akarsu

26. I – Doğalgaz II – Taşkömürü
III – Linyit IV – Petrol

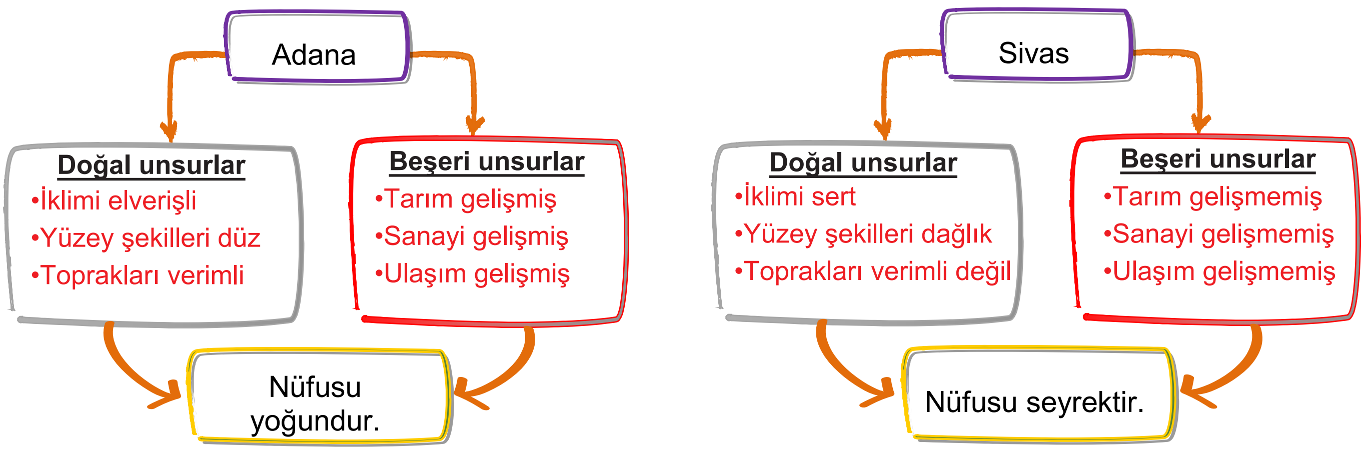
27. I – Bor II – Bakır
III – Krom IV – Alüminyum
V – Demir

28. 1.Asya
2. Büyük Okyanus
3. Kuzey Amerika, Avrupa
4. Atlas Okyanusu
5. Avusturalya
6. Güney Amerika, Afrika ve Asya
7. Avrupa, Afrika
8. Asya, Okyanusya
9. Hint Okyanusu
10. Pasifik Okyanusu

29.

	Kutup İklimi	Ekvatoral iklim	Muson İklimi
İklimin genel özellikleri nelerdir?	Sürekli kış mevsimi yaşanır. Sıcaklık 0^0 C'nin altındadır.	Sürekli yaz mevsimi yaşanmaktadır. Yıl boyunca yağış görülmektedir.	Yaz mevsimi bol yağışlıdır. Kış mevsiminde ise kuraklık yaşanmaktadır.
Dünya**'da etkili olduğu yerler neresidir?**	Güney ve Kuzey Kutup Daireleri ile Kutup Noktaları arasında	Ekvator ve çevresinde	Güneydoğu Asya (Hindistan ve çevresi)
Hâkim bitki örtüsü nedir?	-	Orman	Orman
Geçim kaynakları nelerdir?	Balıkçılık	Kahve, ananas, muz	Pirinç, çay
Konut yapımında hangi malzemeler kullanılmaktadır?	Kar ve buz kalıpları	Ahşap	Ahşap
Ulaşımda hangi malzemeler kullanılmaktadır?	Köpeklerin ve geyiklerin çektiği kızaklar	Nehirlerde sal	Nehirlerde sal

30.

31.B	56.B
32.C	57.C
33.D	58.D
34.A	59.A
35.A	60.D
36.A	61.B
37.C	62.D
38.B	63.A
39.D	64.B
40.B	65.C
41.D	66.D
42.A	67.C
43.A	68.C
44.D	69.C
45.D	70.A
46.C	71.D
47.A	72.B
48.B	73.C
49.B	74.A
50.C	75.B
51.A	76.A
52.A	77.A
53.B	78.A
54.C	79.C
55.D	80.D

meb.gov.tr